

3086/2 వత్తిడినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జేన్న పట్టణము 1915 నం. నవంబరు నెల 17 వ తేది బుధవారము

No 195

పటము. 2.

రా. ద. ప. నా. మ. న. ప. త. ర. కా. ర్. క. న. క. వ. కా. వ. శి. గం.

సంచిక ౧౯౫

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

బద్దలాలి కేసి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వము, రమ్యముగ లిఖించుచుబడినవి. దీనినిబట్టి 31 వ తేది వాల్మీకి నాకపాదిగ వాడుగు రూపముల విలువగల చూపుటల గొనునారలకు క్యాలండరు ఉచితముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణచిటిని చూపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బితో రూ. 0-4-0; డబ్బితో 1-కి రూ. 8-4-0.

తైలము	పండ్ల పొడి	మోహినీ తైలము
0-4-0.	చక్క 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనము డి. పో.

102 ఫ్రేరి రోడ్డు, బాంబాయి. శి. తంబు శ్రేష్ఠిపీఠ, మద్రాసు.

12 వ యధ్యక్షులవలన క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు మాత్రమేబడుచున్నవి. వరకావులకు వెంటనే తుప్పకొనిన యాచారము గడగూ.

మన శత్రువులు.

ఇందు పొగడట్టు, కీకెట్టు, కల్లు, సారాయము, కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దురభ్యాసములను నూర్చి వ్రాయబడినది. వాడుకకు వాల్చినుటకు వలసినట్లు 32 పాతములుగా విభజించ బడినది. కల 0-8-0 లు సొలమ బుద్ధుడు వెల 0-4-0.

అకాశ విమానములు.

యుండ వీరిని గురించి యిదివఱకు తెలుసుటో వ్రాసి లేదు. ఈ గ్రంథముందు విమానముల నిర్మాణము, అవి అక్కడను ననుసరించువిధము, వీరివారి భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములచేత మును చాలకలవు. వెల 0-8-0 పాలపత్రి రామమూర్తిగారు. టీవరు-వి.వనుకారేక, నుంటూరు.

మహానుభావా పాథ్యాలు బ్రహ్మ శ్రీ

కొక్కొండ నెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దివత్తులు గలవు. వలయువా వీక్రింది విభాస మునకు వ్రాసికొనవలెను.

1 బిశ్వేశ్వరీయము	2-0-
2 కొక్కొండ మాహాత్మ్యము	5-7-0
3 సేంపాచల యాత్ర	9-8-0
4 గోదావరి తీర్థము	5-8-0
5 నరసింహ దీక్షితశత్రువు	5-8-0
6 వరకాసురశివయోగము	5-8-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

కొక్కొండ క.మూరవరసింహం,

రాజుపేట శతకము

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

కాటోల్ పాడరు

దొంగలు, చిరులు, తోగలు, చిమ్మటలు మున్నగు శ్రేణుల బుట్టించు భయకరమైన శత్రువులను.

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయునది పారసోలును

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి అ 12

మా ఆచారశాస్త్రములలో చిరులును చిడక బుట్టించును దొంగలును, వాళ్ళును, వత్తుల వేటించును చిరులునుండి కాపాడును.

వేరు, వైఫల్యం చూడెయ్య గొనుటకు రావలెంద కాటోలు విన్న కాటోలు ముందు. ఒక పాటి ప్రయత్నించినవాడు అతీత నిమిషమైనా ఉండ నీరయ. అనేక వస్తుప్రదర్శనములందును అనేక సంగారవశికములకు గొప్ప విజయము. ముఖము పొడిచి వి. అలాపి అందు కంపెనీ, వి.పాక, జపాన్ వారితో గొప్ప వేగవడినది. పాడరుపాట్లమును ముడిచిచూచుటగాను అర్థవాదీశి 2000 కంపెనీలను. పట్టుకొనింది కాగితమువారు తన తనకామా పాట్లు, కట్ట, కట్టడిగా కాగితముల వశించును.

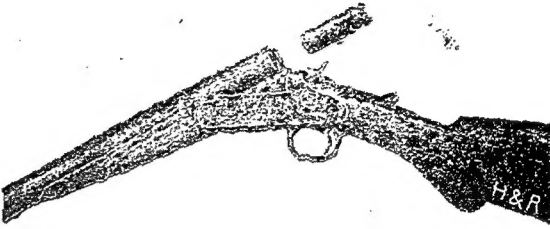
పోలు పేజెంట్లు.

టి. హరఅండు కో,

16 వైవాహిక రోడ్డు, మదరాసు.

తుపాకులు!

తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివాల్వర్లు, వోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు మిగుల వరసముగా విక్రయించబడను. వలయువాడు క్యాటలాగులు ఈ అక్షరముకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును.

య. వి. రామానుజం శ్రేష్ఠి అంబు శా,

12, పావన్న బ్రాహ్మే, మదరాసు.

కీర్తి శ్రేష్ఠులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అంధ్రప్రదేశ్ శా. శాస్త్రాలయము,

హైదరాబాద్ వెం. 212, మదరాసు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1-కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము తులం ౧కి 2-౦-౦

కుంకుమ పువ్వు తులం ౧-కి రూ. 2-0-0.

శుభశక్తి తులం 1-కి అంబు 8-18-8

రో మహారి

డబ్బీ 1-కి అ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటిలో కట్టగా కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట్లు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుచెక్కదు. మంటయుండదు. తోమములు వాటిపోవును.

Amrutanjana

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో నవా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుబాట్ల పోగొట్టును పార్శ్వపురోష్ఠుల బారదోలును, పొట్టుపోగొట్టును వనమూలికలచే కొంచూ దేరిముందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

ప్రతిఇంటనుండదగిన చోకయైన వైద్యవహాయము నువాసన గలిగియుండును.

అమృతాంజనం డి.పా, 102, ఫ్రేరి రోడ్డు, బాంబాయి. 1, తంబు శ్రేష్ఠిపీఠ, మదరాసు.

మన పుష్కలకు వరప్రసాదము దోమలు, నల్లలు, చిరులు, తోమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి తొలగించుటకు.

ప్రపంచప్రసిద్ధి వడివిన ఈపాకు వారిచే తయారు చేయబడినది.

విశాఖ తేలికలు

విశాఖ తేలికలు వార్తలు.

(ఒక విశేషము వర్తమానం)

మహారాజు.

విశాఖ తేలికలు నవంబరు 15 - సర్ ఫిరోజీషా మెహతాగారి ముఖ్యమంత్రి మామూలీసీపతి గృహచారిత్రము విచారించి, మహారాజారి భార్యకు సానాథుడిని తెలుపుటకు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానమును ఎక్. రంగనాథులు గారు దుపాదించగా, ఆఫీసు నాలుగవ నెలకు చేసిరి.

వైద్యులవద్ద.

మా పురపాలకసంఘము వైద్యులను పని యీ నెల తే 11-12-15 ది సాను: త్రహనో పూర్తి కావడినది. వీరు 8 మాసములు మాత్రమే యీ బాధ్యత వహించిరి. ఆ నెలకు పనులను చేసిరి. ప్రజల యెడల ఆఫీసు చాలియెవలన వాత్సల్యముతో పనిచేసిరి. ప్రజలు వీరిని తిరుగా యెప్పు కొందురని నమ్ముచున్నాము. ఆఫీసు నెలకు వీరు, మేనేజరు మున్నగువారను తానేదాగు వీరు తమ్ము విడిచివేట్టివారకు చాలా విచారముతో ప్రసంగించిరి. వి. వెంకటరెడ్డిగారి, వి. పి. వివేక్ గారు చెయ్యవలసిన గారికి కర్పూరహారమును పుష్పములును నొసగిరి. తిరుగా వీరివైద్యులను పనిచేసిన వచ్చెనగు గాక యిది భగవంతుని ప్రార్థించి కరతాళములు మ్రోగించిరి. కీచార్తి ప్రస్తుతము దీనినందఱు ఆఫీసున ఆభివృద్ధి కట్టించుటగానికి బిడ్డగించిరి.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరిత్రములు చక్కని తెలియఁ జేయుచున్నది. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదిగల కాంధ్రమున మఱియొకటి లేదు. నెల రేపకు లైదు 0-12-0 కాలికో లైదు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచిత్రము. వలయువారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తిరువెంకటేశ్వరీ, మదరాసు.

ద్రావదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యయువత్రములెగ వేయు చిత్రపటం చిత్రలేఖనమును అసహనపాండిత్యము సంపాదించి ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఎ.యస్. రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు వివరములును అద్దము గట్టిపట్టు మావబడినది. వేయేల నిది ప్రతియంటు తప్పక నుండుననినది చెప్పటము సరికపోయితి యెంతమాత్రము లేదు. ప్రాసెస్సుపట్టు 0-6-0 పాటోగ్రాఫు 0-0-0 వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము కె.యల్.యెస్. సోమయాజులు అందునన్ను, బుక్ సెల్లర్లు, రాజమండ్రి.

ఇచ్చాపురము వార్తలు.

(ఒక విశేషము మొదలవండి)

కాలము.

ఇచ్చాపురము నవంబరు 10 - నాగులచెలి దాటి కర్నూలును వెళ్ళిపోయినను ముఖ్యులు పట్టి చిన్న చిన్న తుంపరలు పడుచున్నవి. ఇప్పటికి పెద్దన్నము కురిసివచ్చి యెడల మెట్టిపంటలకు కొంచెము లాభకారిగా నున్నప్పటికిని ప్రస్తుతము: "తేలు" కావగిన నరపంటకు ఎక్కువవచ్చును కలగవచ్చును. వరిపండ్ల కొరతకు సిద్ధముగానున్నది. ఇంకొక పక్షము దినములలో వామశ్యముగా కొరతలు ఆరంభింపవచ్చును. చలికూడ ఆరంభయి కాస్తకన్నానములు చేయుచున్నవారి మనోభ్యుత్సాహము పెరిగి చేయుచున్నది.

దీపావళి

ప్రతివత్సరము దున్నంతకొద్దీ యీసంవత్సరము దీపావళిలేదు. శనివారము కొందరు ఆదివారము కొందరు దీపారాధనచేసి ఈ సంవత్సరము దీపావళి, దీపారాధన మూడు యిళ్లతో పూర్తియైనది. ఏకాగణము చేతనో దీపావళినమూర్తి చాల తక్కువయ్యెను. నుమారు పండ్లదేరురాపాయిలు జనువచ్చినట్లు వినుచున్నాము.

క్రొత్త గుమ్మరేట్టిలు.

క్రొత్త గుమ్మరేట్టిలు సముద్రమున వలసముగా అన్నపూర్ణిగాను వి. పి., నిన్నటిదినమున కేవల చార్జి పుచ్చుకొన్నారు. ఇదిరకంబున మేజిస్ట్రేటు గారు శ్రీయుత దీవంధు సాగోగారు నిన్న సాయంత్రము మెయిలుగానే వెళ్ళిపోయినారు. కాస్తా ఇంతకుపూర్వము విగ్రాహముల కొంతకాలము రివిన్యూ కమిషన్ గా పనిచేసి పర్యటించునట్లు సాగుచున్నది.

మూర్ఖుల అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు.

ఈవారములోనే మూర్ఖుల అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు విగ్రాహము విచ్చేసి నుకంగీ నెకండరేమూలము తనిఖీచేసి నారు. మూలము మానేజిమెంటు కొంచె మత్స పీకరముగ నున్నది నుడివెరట. మూలము అకౌంటు తనిఖీచేసి నుమారు నలభై రూపాయలకుండు జనుకట్టవలసినట్లు తప్పకట్టిరట; గాని హెతుమాన్యునగు తిగి తనిఖీచేయ గా యీతప్ప కొన్ని పదులు రెండుసారులు జనుకట్టుట వలె రాలవల్లు కలిగినట్లు గా తెలిసినది.

రైల్వే స్టేషనులో దొంగతనము.

ఈ మధ్యను మాగ్రామ రైల్వే స్టేషనులో శ్రీయుత ప్రతి లక్ష్మీవారములు శ్రేణిగారి చిరునామాకు వచ్చిన ఒక బంగారమును అవదెను సీసాలు నుమారు 10 రూపాయి సొమ్ము దొంగిలించబడినది. ఇందు విషయమును ఒక పాయింట్లు చూచిన చట్టుకొని. మా మేజిస్ట్రేటు గారు నేరమును విచారించి దొంగకు రెండుమాసములు కఠికభయమును, పది రూపాయలు జరిమానాములు విధించిరి.

బెజవాడ గురు కొద్దు.

బెజవాడ గురు కొద్దు: బెజవాడ వర్మనెంటు గురు కొద్దు సబుజిడ్డి టి. జీనాజీ రావులకులు గారు కుక్ వారము కుక్ వారము దినమునకు 50, 60 ప్యాకెటాజు కేసులను విచారించుచును, పార్టీలకు సమయము చేయించుచున్నాని, 6, 7 కేసులకుంటే ఎక్కువ విచారించుటలేదు. కిక్ర వానిని మరవాటికి వాయిదా కేసు చున్నారు. దీనివలన 70, 80 మైళ్ల దూరమునుండి రావలసిన పార్టీలకు చాల ఇబ్బంది కలుగుచున్నది. ఇట్టి చిట్కము కలుగకుండు కేసులు హియరింగు చేయవలసిన బాగుండుననియు మాపేర ఒక విశేషము ప్రాయము చున్నాడు.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ క

కృష్ణాజిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందల గ్రాడిని యేలూరునకు 30 మైళ్ల పొడవైన ఈ రోడ్డుగలదు. ఆరోడ్డుమీద యేలూరునకును చిర్రాపాలకులకు ఎడ్లబండ్లుమీదను నుమారు 20 గంటల ఆప్రయాణమిప్పుడు రెండుమూడుగంటలలో నుచునవును. ప్రయాణ సౌకర్యములు గలగజేయుటకై టారు కంపెనీ స్థాపింపబడినది. ఈ కంపెనీ నాగులచెలి రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లను చింతలపూడి వాడుకయందుంటు కేర్వాట్టు చేయుచున్నాడు.

ఒక మోటారు బండియందు తద్రకం 28 మైలులు చేయగలదు. ఈ మాసమునందు మోటారును పూర్తిరంధముగను. బండ్లు ఏ తేదీన టిక్కెట్లధర వివరమును కంపెనీవారి నిబంధనలకు పూర్తిరంధించుటకు వారముదినముల నందును చింతలపూడి నుంచు కొద్దినకు మరులలోను ప్రకటనములమున వెల్లడిచేయుట

ప్రాప్తమైనది. కృష్ణా మోటారు

THE HOTEL CLARE GOLD MEDALIST. BAKERS, manufacturing Confectionery well-known Caterers. Estimates for Dinners, for and Children's Treats free. WEDDING CAKES, Xmas Cakes prepared. Branches: COMMERCIAL HOTEL, Y. M. C. A. RESTAURANT, BAR ASSOCIATION, High Court Building.

అపారమేయము

ఇందు రాసుక యాపక పొందబడి నర్మల మిగుల మనోహరముగ ప్రతిపాదించబడి యున్నది. నిత్య ప్రతులకు సకల ముముక్షుజనులకు నుక ముక్తములకు పారమార్థిక నిషయములు ప్రకృతినిరతులగువారికి వానశ్యకములను వెళ్ళు భగ్యములను ససందృభముగ వర్ణింపబడినది. చురియు భరదేవ రౌత్తము సాకల్యముగ నుపదేశింపబడినది. ఇట్టి పర్వోత్తమ గ్రంథములను చెన్నపురిలోని శ్రీ గవర్నమెంటువారి ఓరియంటల్ మేన్యుస్క్రిప్ట్ లైబ్రరీలోని శ్రీ గవర్నమెంటువారి సమర్థకథనము నిచ్చి వ్రాయించి మన పండితులచే సంకల్పించి సకల శాస్త్రోపకారార్థముగ వ్యాఖ్యచేసి మేలికాగితములపై మనోహర శ్రీమేయమమునపురం జమీన్ దారువారిచే స్వకీయ శుక్తికొద్దముచాలియమున ముద్రింపబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రితమునకు దనుచే నడవిన సొమ్ములలో సగ భాగ మాత్రము కర్మయరూపమున రాబట్టదలచి నెల నులభము చేయించిరి. శారవట్టిలో లైయింపు చేయించిన పుస్తకము 15 రు 1-0-0 మార్పులు కాగితముతో లైయింపు " " " " 0-14-0 అబ్జరువేటరీమిషన్ ప్రెస్ విశాఖపట్టణం వాల్తే పరమేశ్వరశాస్త్రి,

కావలెను

జంతువు మున్నగు సరసులను అట్టుటకు ఏజెంట్లును, గుర్రగా కొను వర్తకులుకావలెను. చేట్లు చవుకగా నుండును, వివరములను తెలియగోడవారు 0-4-0 విల్లెలనుచేర్చి నుండును. ది మ్యూచుమల్ కోఆపరేటివ్, ఏజెంట్ మదరాసు.

కావలెను.

ప్రతిగ్రామమునను ఏజెంట్లు కావలెను. లాభకరమయినవని. విశేషవరుంబడి. పూర్వపు అనుభవముతో బనిలేను. తెలిపి గలవారు లెముకు విశ్రాంతిగలపనుయములలో పనిచేసి నెలకు 50, మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించుచున్నను. విశేషముల తెలిసికొనుటకు " పోస్టు 518 ముద్రాను" లోని ప్రాధుము.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమించు శేయు

అటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందుట్టి అపూర్వవాసనయును కలదు. అట్లకావచ్చు సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము వాల్తేగాలేదు. చేతికట్టడముగాని చొక్కానా వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందనకను మధ్యలోనుంటే యెంత నుఖమయిన కావనను అనుభవించ వచ్చునో అంతఅనుభవించును. ఇతర వాసనలు యేవేయియండినా యీ అటో దిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలువదు. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి ప్రాసీకంపుడు. రెల 1/2 డ్రామా 1-5-0, 0-5-0, 1 డ్రామా 1-5-0, 0-12-0 వి. పి. చార్జి రూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము. 1/2 అవున్సు 1-5-0, 2-0-0

ట్రబ్బోదిల్బహారు నుగంధకాగ్దు ఒకటికి రెల 0-1-0.

ఫిటినిటీయవచ్చును ట్రబ్బోదిల్ బహారు పేరును పరిశీలించి తిరుగుతెను. ఈనుగంధ వర్ణములు ప్రతి మహదనుడు గొప్ప గొప్ప వేరుగల దురాణములలో దొరకును. అట్లు దొరకనయెవని సోకవీజెంట్లు సోగవీజెంట్లు అండ్ల ఇండియన్ డ్రగ్స్ అర్బు కేమికల్ కంపెనీ, నెం 15కి లూమామనీయ, బొంబాయి, నువ్రాను నిజంబో, నువ్రాను వున్నవో వున్నవో వున్నవో, నెం 20, నువ్రాను, నువ్రాను, నువ్రాను, నువ్రాను, నువ్రాను.

ఒక చిత్రకథ

ఇరువుర మొక్కచోటికే పోదము.

రాజవరమున బెద్దమనస్సులగు రైతులలో భీమారెడ్డి యొకఁడు. ఆతనికి ముగ్గురు పిల్లలును, నలుగురు మామలైనను గలిగిరి. భార్యయు ఆమె క్రమముగ్గురై పనిపాటలలో నాతని చేతి కందివచ్చిరి. భార్య రైలందఱును సంతానవతులు. భార్యల కిద్దరలమాత్రమే వివాహమయ్యెను. అందఱుకంటె గడ సారివారి దేవు జగ్గారాయఁడు సుదామిద్ది సంతతృణుల వాఁడు. ఆతనికింకను బెడ్డికాలేదు.

తిరుపతిరాయఁడు గూడ నాగ్రామమున నొక పెద్దయను మ్మొకఁడ నే జగ్గరాయలకు బంధుమండెను. ఆతనియిల్లు భీమారెడ్డి యింటకెక్కువ నేయుండెను. తిరుపతిరాయఁడు భీమారెడ్డికంటె గొంచెము ధనవంతుఁడు. కాని పాపమాత్రం కొక్కొక్కమాత్ర మాత్రమే కలిగెను. తనకు నలువదియేండ్లు వచ్చినను మఱు సంతానము కలుగకపోవుటవలన నాపుత్రిక నే పుత్రుఁడుగాఁగూడ భావించి ప్రాణపదముగఁ బెండుకొనుచుండెను. వెంకమ్మ తలిదండ్రులు ప్రేమించినకొలదిని వారియెడల భయభక్తులు చూపుచుఁ బెరుగుచుండెను.

జగ్గారాయఁడు కడఁగొట్టుపట్టి యగుటవలన దలిదండు) లాతనికిఁ బనిపాటలు చేయుటకంత నిష్పంథము గలిగింపలేదు. అయిన నాతఁడు తఱును వ్యవసాయపుఁ బనులలో మెలంగుచునేయుండెను; కాని యన్నలవలె సంతృప్తిపొందెనని చెప్పటకు వీలులేదు. ఇంచులకుఁ బెద్దన్నమాత్ర మయిష్టము చూపెడివాఁడు. తక్కినవారందఱు నేమియోనని యెఱుంగఁగఁ ఆతనిమాటలు విని యెల్లరు నానందించెడివారు.

ఆతనిభావ్యున నాయూరఁ బాఠశాల లేదు. అక్కఱ తన నాతఁడేగాక, యాతని తోడివారిలోను, జన్మ పెద్దలందును గూడఁ జదువుకొనినవారు లేరు. అయినను గచ్చేరిచావడి లోనికిరి యాతఁడు తఱుచుగఁ బురాణము వినుచుండెడివాఁడు. అప్పేతువులనను, సహజముగ మేధావి యగుటవలనను వ్యతేకపోయినను బ్రాహ్మణుల దోడివారిని మించి పెద్దలను సమీపించెను. ఇంత చిన్నతనములో సంతృప్తివంతుఁడగుటవలన నిరుగుబోయగునా తండ్రిని సారిన వెంకో ప్రేమించెడివారు. ఆతనియెడలఁ బరిపూర్ణమైన గల ముద్దుప్రేమ కిది యొక కారణము.

జగ్గారాయనికిని, వెంకమ్మకును జన్మతనమునుండియు తోన్నహమగలుగు. చారు తోడివారితో నాటలానునప్పుడు నిద్దఱు నొకపక్షమునందే యుండెడివారు. ఒకరాలిమూనివెది న రెండవరాలిగూడ మాని నే నువలసినదే. అటలకునునపు డిరువురును గలిసియే యటకునారు. వచ్చునపుడుగూడ నట్లే కలిసి వచ్చెడివారు.

జగ్గారాయనికిఁ బరమూర్తక మొకఁడును, వెంకమ్మకుఁ బదవయేను నొక్కమాత్రమేనచ్చెను. ఒక్కమాత్రే వారికెల్లపుడు నాటపాటలతోఁ గాలముగడుపుట కభ్యంతరము గలిగెను. జగ్గారాయనికి వ్యవసాయపుఁబనులు చూడవలసినవచ్చెను. వెంకమ్మకు గాంసారికపుఁ బనులలోఁ దల్లికి దోడ్పడవలసినవచ్చెను. ఈరూమున వారి సమావేశమున జొకింత యాటంకము గలిగెను; కాని వారిప్రేమ ప్రవాహమునకు మాత్ర) మేయాటంకమును లుగలేదు. అది నిర్వర్తనగాఁ బ్రవహించుచునే యుండెను. సన్వల్పవియోగము వారి యభివృద్ధికే కారణమయ్యెను.

తనబుల్లియాయమాడకు సాయంత్రము చిన్ని చెంగలిగడ్డి మాపు నెత్తిమీఁదఁ బెట్టుకొని పాటలుపాడుకొనుచు నింటికిఁ బిచ్చిన వెంటనే జగ్గారాయఁడు వెంకమ్మను చాడవండ్ల నుంకజాలక పోయెడువాఁడు. వెంకమ్మగూడ వెంటనే యాతనితోఁ బయలుదేరి రాకుండలేదు. ఇరువురును గలిసి యాపుదూరదగ్గరకువచ్చి బానిస ముద్దిడుకొనుచు, చుప్పుచు, బుజ్జగింనుచు, సమయ సమయ సంతానని పిలుచుచు మేపుచుండిరి. ఆ చిన్నమాడ వారియెడల వెంకో చనువుగాఁ బ్రకటించుచుండెను.

జగ్గారాయఁడు నాలుగేసిదరకలచొప్పున మెత్తగా నున్ననాని నేరితని దానిచేఁ దినుపించుచు వెంకమ్మ! నాబుల్లిగూడ రెండేండ్లు కనకగా) రెండుగిత్తలను బెట్టును. నానిని గూడనేనే యిట్లుచెంచెదను. నే నేనానిని అరకకట్టి చున్నదను. ఇంతవృత్తిని ముట్టుకొనియును. నుచ్చటపడినచో మాతండ్రిని మాత్ర మెప్పుడైనఁ గట్ట నిచ్చెదను. లేకున్న లేదు" అని చునేకపర్యాయములు చెప్పచుండెను. అగిత్తలెంతోబలిసియుం

డును. వానికొమ్ములు నూదిగానుండును. నన్నేగాని చుతెవ్వరి నవి దగ్గఱకు రానియ్యవు. నన్ను జూచిన నవి తలయూపుకొనుచు దగ్గరకువచ్చుననిగూడ వాతఁడు తఱుచుగఁ జెప్పుచుండెడివాఁడు. అట్టిపనులుచుండుండెల్ల వెంకమ్మ యధులొక మండనాసమచేయుచు "నానా"నని తలయూపు చుండెడిది.

జగ్గారాయనిఁ జూచి వెంకమ్మగూడ తఱుండెడికఁ గల యాపులమందఱో నొక తెల్లనిమాడ నేరికొని జగ్గారాయని వలెనే వెండుచుండెను. కాని జగ్గారాయఁడు పురుషుఁ డగుట వలనఁ బాలమువల్లి స్వయముగాఁ జెంగలిగడ్డి తెచ్చును. మొకమ్మ యెల్లు పాలమువెల్లు? చెంగలిగడ్డి యెల్లు వచ్చును? అపేతువులన జగ్గారాయఁడు తాను తెచ్చినగడ్డితో సగము వెంకమ్మ కిచ్చెడివాఁడు. ఆతఁడంచులకై పచ్చిగడ్డిమెట్టేరగాఁ దీసికొని వచ్చెడివాఁడు. జగ్గారాయనిమాడకు మేఁత పెట్టినతరువాత నిద్దఱును గలిసి చేతులతో గడ్డిపుచ్చుకొని వెంకమ్మయాయమాడ దగ్గరకు వెళ్లెడివారు. దానినిగూడ నట్లే మేవెడివారు. అప్పుడు వెంకమ్మ "యీబుల్లిగూడ యీనిన తలవారఁ గుంచెనుసాలిచ్చును. నే నే పాలు పిడితదను. ఇతరులు పిడికినచో నామద్దులమాడను బాధించెదరు. నే నే పాలు కావెదను. నే నే వెనకు నోచువెట్టెదను. ఆ వెనకు నీవును నేను నన్నములో నేసికొందము. మాతల్లికిని దండ్రులగూడ నాపెరుగు నే నే వడ్డించెదను. చుతెవ్వరికిని బోయను" అని చెప్పచుండెడిది. అప్పుడెల్ల జగ్గారాయఁడు "మితీ మాతల్లిదండ్రులతో?" యని యడుగుటయు "జగ్గారాయఁడా! యియ్యట్లును మీతండ్రికినిగూడ నే నే వడ్డించెదనలే?" యని వెంకమ్మ జవాబు చెప్పచుండుటయుఁగూడఁ గలదు. ఇది వినియు, నపుడపుడు కథలనలె జెప్పుకొనియు వారి తల్లిదండ్రులు నిరుగుబారుగువారు నవ్వుకొనుచుండెడివారు.

ఈ తీరున మూఁడు సంవత్సరములు కడచిపోయెను. ఇరువురును నొక్కమాత్రే యావన ముండురించెను. వారి ముద్దు మొగములమీఁద నూతన లే జమును గోమల శరీరములమీద నూతన లా వజ్రమును గూలంకవఱుగ బ్రవహించఁ దొడఁగెను. వెంకమ్మ మామ్యులయందు భావబోధన తక్కియు, జగ్గారాయని మామ్యులయందు భావగ్రహణ సామర్థ్యమును బాడ నూపెను. ఇరువురయనయుగములును గ్రేగంటి చూపులను నేర్చుకొనియెను. కాని యిదియున్నయు వారి యప్పుటప్పటినునా వేళములకుఁగూడ భంగకరములయ్యెను. లోకులకు జంకి వెంకమ్మ తల్లిదండ్రులమీదు దలుచుగ జగ్గారాయనితో మునపటివలె నాటలాడవలదని నిషేధించిరి. ఈవిషయమున జగ్గారాయని తల్లిదండ్రులగూడ నాతనిని నిషేధించిరి. ఇంతలో వెంకమ్మ రజస్వల యయ్యెను.

కాని యప్పటికి వారి కీనిషేధములు ముఖ్యకారణమే మో తెలిసికొనుటకుఁ దగినంతజ్ఞానము వచ్చియుండెను. వారి కంతయుఁ తెలిసిపోయెను. ఒక్కమాటు వారిహృదయములు తీవ్రాలోచనము గావించికొనియెను. వెంటనే ప్రేమసాగరములో నీరులాడువారి భావములు మోహసాగరములోఁ బ్రవేశించెను. క్రింగంటిచూపులు, మందహాసము మున్నగునవి యందులకుఁ దగినట్లు లను నెఱవసాగెను.

సమద్రములో బడవాన్ని యున్నదని చెప్పుచు, కాని దానినిఁ జూచినవాడలేరు. చూచిరో మఱుల భూమిపై నడుగుపెట్ట లేరు. బడవానలమునకు బుస్తకములే నిదర్శనమిచ్చుచున్నవి. సుమత) ఈ బడవానల మున్నదని యంగీకరించునెడల మోహసాగరమునగూడ నున్నదను మాటయే. జగ్గారాయఁడు పురాణములు వినునపుడు నాలసారులు బడవాలము సంగతి వినియుండెను. కాని వెంకమ్మ యా పేరేవినియుండలేదు. అయినను మోహసాగరమునఁ గూతినవెంటనే యామూలమునకుల యరువునుగూడ సమాచుగ బడవాన్ని తీవ్ర జ్వాలలతోఁ దగుల్కొనిరి.

నిర్బంధములతో బడియున్న యా యావరమునకులు ఎన్నిసారులు తగిన సమయములు సమయముతో యన్నిసారులును గూడ రహస్యముగసమావేశమైరి. అన్నిసారులును వారు తమ బాల్యస్నేహమును జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చిరి. బాల్యకాలము నుంచోవలొకనను గావించుకొనిరి. తమకుఁ గలిగిన నిష్పంథమునకుఁ గారణములు చూసెనుగావించుకొనిరి. ఆ వెంటనే వారి కయాచితముగ మోహోదము వృత్తాంతము ప్రత్యుత్త మయ్యెను. ఆనందముతో నొకరిచేయి నొకరు గైకొనిరి. కాని పాపము లజ్ఞాతలెకములన వెంటనే చెరు యొక దెనకు, బాటిపోయిరి. మఱుల సమావేశముకొఱకుఁ దహదహపడిరి. ఇట్లెన్నియో పర్యాయములు జరిగెను. అంతకంతకు మోహము పెరిగిపోయెను. తానుమతికయించెను. దానిని సహించుట కష్టమయ్యెను. కాని యన్వతంఢ్రులు వారేమి చేయగలరు?

ఇది యిట్లుండఁ దిరుపతిరాయఁడు తననూతన వివాహయోగ్యుడై యున్నదని వరాశ్వేషణము ప్రారంభించెను. అనేకవరులను జూచెను. ఆస్తియున్నచోటఁ దెలిపితేటలు లేకపోయెను. తెలిపితేటలున్నచోట సుపదలేకపోయెను. రెండునున్నచో వరుఁ డిడు. చాలకపోయెను. అదియు నున్నఁ గురూపి యగుట తటస్థించెను. తిరుపతిరాయనికి జగ్గరాయలతో బాటు తనమాద్దుమాఁడును గురూపికిమ్ముట కిష్టములేకపోయెను. అక్కఱ తన నాతఁడు సంతతునకుఁ దంతో సాటిరాకపోయినను భీమారెడ్డితో వియ్యుచుండఁదలంచెను. ఆతనిభార్యగూడఁ దొలుత నల్లుల కంగీకరించెను; కాని యామెతండ్రి) యంగీకరింపలేదు. వెంటనే యామె తండ్రియూ)చన నంగీకరించెను. తిరుపతిరాయనికి దన యభిప్రాయమును మార్చుకొనక తీరవయ్యెను. వెంకమ్మ చూతానుచుండు రావులపాలెములో నొక సంబంధమును జూపెను. వెంకమ్మ తల్లిదండ్రు లాసంబంధము నంగీకరించిరి. వెంటనే నిశ్చయమయ్యెను. వెంకమ్మవృద్ధయమున రాయపడియెను. జగ్గారాయని శిశువనఁ బిడుగుపడియెను.

ఆయువయువకుల యాబాల్యస్నేహమును దలంచుకొని తిరుపతిరాయఁడు వెంకమ్మను దనకుమాన కిమ్ముటకు సగజే హించఁడని భీమారెడ్డి తలంచెను; కాని తిరుపతిరాయఁడు వరాశ్వేషణము ప్రారంభించిన వెంటనే యాతనికి సంతోషము గలిగెను. రావులపాలెపు సంబంధమును నిశ్చయించుకొనిన వెంటనే భీమారెడ్డి వృద్ధయమున నాయాశయంత్రుత్వమే పోయెను. అంతకంతకు నాతఁడు జగ్గారాయని వివాహమునకై ప్రయత్నింపలేదు. వెంటనే యాతఁడు గూడఁ దత్ప్రయత్నములను గావించెను. తీవ్రకాలమునందే యా ప్రయత్నము నెఱవేటెను. అతఁడు జగ్గారాయనికి బలభద్రపురములో నొక చక్కని పిల్లను నిశ్చయపఱిచెను. తోడనే జగ్గారాయనికి గోదమట్టుపై రోకఱపొటు బడి. టయ్యెను.

ఈ యువయువకుల కిరువురును భిన్నస్థలములయందు కథావర నిశ్చయమైన పిదప రహస్య సమావేశమునకుఁ దగు నవకాళము లభించినదిగాదు. అంతలోనే వెంకమ్మ వివాహమునకు ముహూర్తము స్థిరపడియెను. ఈ కడివాస కాలము గడచిపోయిందని తిరుపతిరాయఁడు చాలఁదడవు పట్టుపట్టెను. తుదకు కాళికాకుంఠ సప్తమీ కుం) వారము గాత్ర) నాలుగు గడియలకు వివాహము నిశ్చయమయ్యెను. భీమారెడ్డి తన భూమనకు మామూసఁగు వఱువును బెడ్డినే యుఁ దలంపలేదు.

రాయవరమునందును, రావులపాలెమునందును గూడఁ బెడ్డిప్రయత్నములు ప్రారంభమయ్యెను. పడినములలో నన్నియు ముగిసెను. వివాహాదినము సమీపించెను. ఒక వాఁటి కుంభమువూరమున వెంకమ్మను బెడ్డిపూతుంగావించిరి. డిజెరిలోని యొకరిద్దఱు బంధువులయూడ నామెను దను యింద్రునఁ దీసికొనిపోయి పెండ్లిపూతుంగావించి నన్యానింది పంపిరి.

వెంకమ్మకు ఆకవర్తిలో నొకపిదకండ్లి యుండెను. ఆమె గూడ వెంకమ్మను పెండ్లిపూతుంజేయుటకు నిశ్చయించుకొని యెను. వెంకమ్మను దలిదండు)లారందఱుతో కవర్తి కంపించిరి. వాడు బుధవారము. బుధవారమునా దేవపర్వతికర్వల నున్న ద్వారపూడిలో గొప్పసంతకమును. వెంకమ్మ పెండ్లిపూతు రకుట కవర్తివెన్నునవిని జగ్గారాయఁ డామెకంటె మూడుగ ద్వారపూడిసంతకంబోయి రాజభజలలోఁ గాళ్ళకు గడ్డెలకొఱకు మువ్వలు తెచ్చిగొనెదనఁచెప్పి ద్వారపూడి యైలు తో పోయెను.

అంతకుఁ బూర్వము వెంకమ్మ పిదకండ్లి) నాలుగు దినములక్రిందకుఁ బకువులజూచినవచ్చుటకును మన్వమునకేయుండెను. అక్కఱ తన వెంకమ్మ పిదకండ్లియే యామె కవర్తివీసికొని వెళ్లెను. అక్కడ జరుగవలసిన యుత్సవముంతయు యధోఽధియుగా జరిగెను. వేంకమ్మ పిదకండ్లి యామెను వెంకల జరిపీరకట్టపెట్టెను. ఉన్నట్లుండఁగా నామెప్రార్థన వేళ నామె కడసారి భూమనకు వచ్చురముగా జ్వాలా వచ్చెను. అక్కఱ తన నామె తనకు పిదకండ్లి పదమేండ్ల ప్రాయముగల తన పెద్ద కొడుకును సాయమిచ్చి వెంకటమ్మకు రాయవరము పంపివెచ్చెను. అనంతరకిని రాయవరమున క్రో నెడునరమూరముండెను. తన యకస్థుల విచారింపుచు వెంకటమ్మ నెమ్మదిగా బయలు దేరెను. ఆ యుద్ధుగాలి హృదయాకాశమున ననేక భావవిమర్శలముల మెరసి పోయెను. విచారసాగర మెన్నో మాటులు పొంగిరియెను. ఎన్నోమాటులు వివిధభావ సంఘటనలు వలన నుక్కిరి విక్కిరించుమ్యెను. ఎన్నోతడవులు కమ్ముల నీరు గిగిరఁదరిగెను. ఎట్లుకడచెకోయామె యెఱుంగఁగఁగఁ నాలుగుగడియల ప్రార్థనవేళ కామె మహేంద్రవాడ దగ్గర నున్న మురుగుకాల్వ గట్టుమీఁదికి వచ్చెను.

న. టి. రామారావు.

గి. సు. రామణి.

అయ్యగుకావ్య ముద్రాపాదాంతో గలిపి క్రమమున బడియెను. కానకాలమున నది వికాసమున నొకవందవోత నందును. దానినడిచెప్పు కలవిగాదు. కానకాలమున నది యనేకవరులకును, ననేక మనుష్యులకును దనపాటనుబెట్టుకొనును. దుపొందగివాడ కహితులు దానినిఁగల దాటివట్టెలతో నొక కంటెన నిర్మించిరి. ఆ ముట్టుకట్ల గామములవాడు జన్మకాలమున నా కాల్యవాటులకా కంటెనయే యాధారమై యుండెడిది. దానినిఁగల నడమట కనేకలు భయపడుచుందురు. అట్టి కంటెనమీఁద వెంకమ్మ పంచపూజముల నజరచేరక బెట్టుకొని నడువసాగెను. మొదట నామె తన పినకల్లి కొడుకు తన వెంట నున్నచున్నాడనమాట విచార భరమున మఱచిపోయెను. ఆమె కంటెనమీఁద గాల్వపువ్వుల కమ్మకప్పటి కా ఓల్లవాడక్కా! యని కేకజెచ్చెను. వెంటనే యామె బిరిగి చూచెను.

అప్పుడు మామగారు దానిని పూర్వము నుండి నమ్మకడికడికతో గలిసికొనుటకు వచ్చుచు కంటెన వెనుకనుండి నిద్దముగ నున్న జగ్గారాయుని దాని కంటకు జడియెను. వెంటనేయూ చుద్దరాలి మృదన ఫలకము బ్రదర్శింపబోయెను, కన్నీటివలనదృష్టిని కోగము గలిగెను. కంట స్వరము రద్దమై పోయెను. కాళ్లయందఁగంపకదముంచెను. ఇంక నేమిన్నది? వెంటనే జడియా అందరూ కంటెనమీద కాల్వలతో బడి పోయెను.

ఆమెను సమీపించు చున్నాను సంతోషముతోఁబొంగిపోవుచున్న జగ్గారాయుని దివి చూచి నిర్విణ్ణుడయ్యెను. అతని ప్రాపంచిక భావము విలువై పోయెను. అతనికి గూడ గాల్ల యందు నడచుట ప్రయత్నము, వెంటనే మారదు బుద్ధి పూర్వకముగ “వెంకమ్మా!” యని పిలుచుచు గాల్వలతో నడిచెను.

జగ్గారాయుడు కాల్వలతో నులుకఁబ్రచుత్తుంచు నప్పటికి వెంకమ్మ కలకలమున నుండిరిపోయెను. ఆమెతేజ నప్పటికిఁబతినవేగమున జగ్గారాయుడు ముందరి పోయెను. ఒకటి రెండు తడవులు మునిగిరి తేలుట లో నిరువురొక్కమూలు తేలిరి. వెంటనేజగ్గారాయుడు నాల్గవాయిలు వైచి వెంకమ్మను సమీపించి యామెను బట్టుకొనియెను.

జగ్గారాయుడు దడిచెట్టితో నీడును నడచుటతో నొక వెంకమ్మను గొలిపివెట్టి వేరొమ్మా! యని పిలిచి యింకొకటి దలేకపోయెను. అప్పుడు వెంకమ్మ యాతనిఁగొనిపైచిరు, నిపుతరమునఁబోయియున్న బ్రతికెదవు, నాకింక బ్రతుకు యోగములేదనియెను. జగ్గారాయుడు నిపు బ్రతుకెనివో నేనెట్లు బ్రతికెదనని యామెను జూచి నిర్విణ్ణుడయ్యెను. అప్పుడొకప్పుడే యిరువురకు సభిఁగియొక సమయమయ్యెను. జగ్గారాయునికి నిద్రలేక పోయెను. అప్పుడు వెంకమ్మ అట్టియినరమ్మ ఇరువురమొక్కచోటికేపోద మని నీడనుక మానని గొలిపించుకొనియెను. వెంటనే ప్రేమ భరాలనులగు నాయన మునకు లాగుర్లను ప్రవాహమునందె స్వప్నమునకుఁ బోయిరి. వారి కశేపరము రెవ్వరికిఁగ గాన్పించలేదు. అది వారి మృత్యువునలెనే ప్రకృతిలో లీనమై పోయెను.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి.

జన్మములు

దానిని నిర్దేశించు మార్గములు.

[నేనును ప్రతిక.]

జన్మములకచ్చి యూరక బాంబులను వేయటమున ఏవో భయపడి, మనము చేబట్టిన కావ్యమును విడువము; లేని పోని కలవరమును పొందము. కాని జన్మములను నిర్దేశించుటకు చేతుతగిన దంతయు చేయుచున్నారా లేదా నునువిషయ మెంతయు విచారణీయము. జన్మము తెచ్చియోసారు లింగండు మీదకుకచ్చి బాంబులు వేసినవి; కొంత జనస్థము కలిగినవి. యుద్ధములన ఎన్నియోవిధముల మృత దబ్బునందుగ అగుచున్నది. జన్మములవలనగూడ నష్టములేవంద మాయకొనుట నుంచిది.

జన్మములను నిర్దేశించు నిషయమై ఆలోచించువము. విమానముల మీదవెల్లి ముట్టడించి బాంబులను వేయటయో ఫిరంగులనువ్రేల్చిక్రిందకుపడగొట్టుటయో చేయవలసియున్నది. మరి రెండుమూడు జన్మములను కూడ ఆచరణీయములుగ చెప్పవచ్చును. కాని, ముఖ్యముగ యోచించినప్పు డాపదభయంత ప్రయోజనకారకమోచలేదు. జన్మములను ఫిరంగులువెల్లికొట్టుట ముంజినయే సరే వెళ్ళి స్కాటుగాఁగి తోచును. దీని సంగతి సందర్భముల నాలోచించువము. మన వైమానిక ఫిరంగులను వ్రేల్చిన 30000జనుల యెత్తునకు గుండ్లువెల్లగలవు. ఇంతకు మించిన మారముకూడ వెల్లినను వెల్లకచ్చును. కాని, పూర్తిగ మంచు సామగ్రితోను, ముత్యపులతోను జన్మము వచ్చినను, మన ఫిరంగిగుండ్లు వెల్లమారమును దాటియే సంచరించును. జన్మము దేవమీద బాంబులను వేయటము ననుకట్టునో దానికి సమీపముగ నచ్చును. కట్టపగలెనను, జన్మములోని వారికి కన్ను చెదరినవో వారు నిర్దేశించుకొనిన ఫలము దాటిపోవును, ములుపుగ వారి నురి తప్పిపోవును. జన్మము ఎల్లప్పుడును ఫిరంగుల గురికి దాటి సంచరించ గలదు. కాని వైకారణముచే బహుశా అట్లు చేయుచుండదు. ఒకవేళ మనము ఫిరంగినివేసిన గుండ్లు దాని మీద పడుననియే యనుకొందము. ఒకవేళ ఫిరంగిగుండు ఏమా సమయము సమీపముననే ప్రేమ నమకొందము, అప్పుడైనను నీ సమస్య తెగలేదు, జన్మము తన ఇష్టము వచ్చిన వైపునకు తిరుగవచ్చును. తిన్నగ వెల్ల నక్కరలేవంద కావలసినవో ఒరిగి కూడ వెల్లకచ్చును. ఫిరంగిని వేసినప్పుడు గుండ్లుపడవంద అంత త్వరగా ఒకవోటునుండి మరియొకస్థలమునకు తిరగవచ్చును. ఇట్టిసందర్భములలో జన్మమును పనికిరావందచేసి పడగొట్టుట సంకల్పయాసనదము. నిరుపయోగముచేయవలయుననిన మొదట యంత్రములు నడవకుండ చేయవలయును. ఇట్లు చేయుటకు గురివెట్టి ఫిరంగులను కాల్వలు సాధ్యముకాదు. ఫిరంగిగుండు ప్రేలి జన్మమున నాటగైచువట్ల చిన్నచిన్న రంధ్రములు పడును.

విమానములలో వె ముట్టడించుటకు ఎన్నియోకత్తము లున్నవి. జన్మములక వేగముగను, నిలుపుగను విమానములువైకి వెల్లబాలవు. అందుకుచేతనే జన్మము లండము మీదకువచ్చి కొన్ని మిషములుండి, కొంత నష్టము కలిగించి

విమానములు కమ్మకప్పటికి వెనుకకు తిరిగిపోవుచుండును. ఇందువలన జన్మములు వచ్చేవరకు విమానములు కనుపెట్టుకొని యుండవలసినదని యనుకొనకూడదు. వీలందు తీరమును జన్మములు దాటినవని తంతివార్త రాగానే విమానములు నిద్దముగ నుండి బైలుదేటి ముట్టడించవలెను. లండను నుండి గయలు దేరిన తరువాత మనవారు ఫిరంగులు వ్రేల్చుకూడదు. అం విమానములవరకు పంపించినవో జన్మముల నెదుర్కొనవచ్చును. చోకరుగారు విమానముమీద 20,000 అడుగుల యెత్తుకు వెల్లగలిగెను. కాని అంతకంటె ఎక్కువ యెత్తు వెల్లబటకు సాధ్యముగనని తలచుటకు వీలుండదు. జన్మము కంటెను విమానము వైకి వెల్లవచ్చును. సరిగా దానివైకి విమానము వెల్లి నూటిగా బాంబులను వేసినవో జన్మము ప్రేలిపోయి నాకన మగును. జన్మములు కట్టజుములమీదకు రాకముననే యెదురుగుండ వెల్లి విమానములు నిర్దేశించుట యుక్తము. కట్టజుముల కవతల పోరాడినవో బాంబులవలన ప్రజలకు ప్రమాదము కల్పి పోవును. రాక్షసు విమానములు వైకివెల్లబటలో కత్తుచుండదు. విమానము ఎప్పుడును ఎగురుచుండదు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు దిగవలసినప్పుడు. విమానము క్రిందకు దిగునప్పుడే కొంత చిక్కుండును. లండనుకు దిగున భాగమున ఎన్నియో మెదానము జున్నది. వైమానికుడు దిగును నని సంజ్ఞ చేసినవెంటనే క్రింద నున్నవారు జ్యోతులను వెలిగించవచ్చును. ఆ వెలుతురు లో విమానము నురక్షితముగ క్రిందకు దిగవచ్చును.

4 కోట్ల 50 లక్షల రూపాల యుద్ధపుటోడ

అమెరికావారు కట్టుచుండుట

అమెరికావారు క్రొత్త ఒకయుద్ధపుటోడను కట్టుచున్నారని దీనికి కాలిఫోర్నియాను నాడుకరణముచేసిరి. ఇది విద్యుచ్ఛక్తివలన నడుచును లోకములో నిడివరకుకట్టిన దానికంటెను, కట్టుచున్న దానికంటెను ఇదివెద్ది. కాలిఫోర్నియా, యను, దానితోడి యొడలగు మిసిసిప్పి ఇడాహోను, 821000 టన్నుల వంతు న బరువును మోయగలవు ఫెస్ఫేట్స్ ని యాయను “డెడు నాటు” తయారు కావచ్చును. కాలిఫోర్నియా దీనికి 10000 టన్నులు వెద్ది. ఇది గంటకు 20 మైళ్లు నడుచును. 200 అడుగుల పొడుగు 30 అడుగుల నీరు ఉండిన గాని తేలు. దీనిమీద 100 అంగుళముల ఫిరంగులు 120 ను, త్వరగా వ్రేల్చగల అంగుళములు ఫిరంగులు 200 ను, నాటుకు టార్పిడ్ గొట్టములును అనుర్చ బడియున్నవి దీనియందొక విశేషమున్నది. అంత్రములు విద్యుచ్ఛక్తివలన పనిచేయును అవిరివలన యంత్రములను నడుపునప్పటికంటె విద్యుచ్ఛక్తిని ఉయోపగించినప్పుడు ఖర్చు తక్కువగుట యంత్రములకు ఒత్తిడికూడ అంతయుండదు ఒక బొగ్గుపడను విద్యుచ్ఛక్తివలన నడిపిజూచిరి. అందువలన వెద్ద యుద్ధపుటోడలకూడ విద్యుచ్ఛక్తివలన నడవగలవని అమెరికావారు యభిప్రాయము. ఇది 10000 సంవత్సరమునకో 10000 సం॥ మునకో తయారు కాగలదు దీనికి 4 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుఅగును.

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1 కి వెల 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0
ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తేలుపు, నలుపు
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.
అమృతాంజనం డిపో, 7, తంబు శెట్టిపేటి, నుదరాసు.

వాతావరణ సితి

1915 సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది.

ప్రదేశములు.	సంబంధము 17 తేదీ, ఉదయమున గంటలకు వాతావరణమును సూచించుచున్నది.	కడలిసంఖ్యలు		వర్ష పాతము.	వర్ష పాతము.
		లలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత	వర్ష పాతము.		
గోపాలపురము	29.846.75.2	71.55.14	59.09	41.77	
వాల్తేరు	29.840.83.5	72.80.49	46.26	88.83	
కాకినాడ	29.816.84.6	74.80.06	37.61	86.07	
బందరు	29.828.88.3	74.20.04	48.76	87.27	
గుంటూరు	...	86.2.74.6	...	85.68	...
నెల్లూరు	29.810.89.6	74.6	...	82.48	26.89
మద్రాసు	29.880.89.7	74.4	...	88.18	88.82
కడప	29.888.88.8	78.7	...	20.74	86.96
నాగపట్టణము	29.841.88.8	74.90.44	19.68	82.98	
కొలంబూ	29.881.78.5	72.26.22	79.64	65.83	
తిరువనంతపురము	29.859.79.0	74.21.17	76.55	56.85	
కొచ్చిక్క	29.860.86.4	74.10.19	116.73	107.47	
కర్నూలు	29.859.86.1	75.91.74	113.73	113.60	
మంగళూరు	29.858.85.4	73.4	...	108.11	125.98
బొంబాయి	29.872.87.8	74.4	...	75.66	71.64
హైదరాబాదు	29.881.85.7	68.6	...	51.94	29.97
అనంతపురము	...	82.2.68.1	...	28.40	19.70
బళ్లారి	29.889.87.0	71.90.04	31.76	18.95	
కర్నూలు	29.865.87.7	70.1	...	21.88	25.86
కడప	29.841.89.9	78.2	...	25.00	28.71
బెంగళూరు	29.814.81.8	68.8	...	88.26	88.54
కొడైకానూరు	22.751.59.8	50.4	...	88.28	47.55
ఉదకనుండలము	22.990.64.1	55.2	...	55.98	49.84
కోయంబూరు	29.878.84.5	70.6	...	18.80	18.58
వెల్లూరు	29.849.89.8	65.6	...	81.81	88.45
నీలము	29.849.90.7	71.8	...	88.77	86.93
తిరుచనాపల్లి	29.816.88.5	78.4	...	26.80	26.41
పుదుచ్చోరు	29.837.87.6	72.9	...	26.61	28.97
మధుర	29.887.88.2	73.6	1.27	35.45	23.94
తిరువచ్చేలి	0.65	18.89	17.85

రాజధాని వెలుపలనుండి ఏనుగులు వెలియలేదు.
గంటాడులోను, సర్కారులలోను, కంగడేశాలోను గాలిగ
వర్షించిన తరువాత మహావ్రష్టాకోన్నతి. ప్రస్తుతము నామ
భారము తక్కువగాను ఏనుగులవలన గోపాలపురమున
సర్కారుల సముద్రతీరమును ఈడరగాలి కొట్టుచున్నట్లు
దెలియవచ్చినది. ముత్తమమీద గాలితోలేకగాన దిశలను
నియమములేకను ఉన్నదని తెలుపబడును. బంగారాఖాతపు
అలులంత అల్లకల్లులముగలేవు. ఉధృమోష్ణానీతి సర్కారుల
లోను, దక్షిణపుకొనను తక్కువగానున్నది. కొన్నికొద్దేక
ఫలములందు మాత్రము సామాన్యనీతికి అధికముగానున్నది.
మలబారులో పనికి ఉష్ణానీతి సామాన్యముగ నందుచు
కంటే తక్కువగానున్నది. ఉత్తరభాగములోను దక్షిణము
రాత్రివగలు ఉష్ణానీతి సామాన్యముగగాని అధికముగాని
యందున్నది. రాత్రిఉష్ణానీతి సుమారు 73 గ్రీటులవలన హెచ్చు
చున్నది. సర్కారులలో తేమభాగముగా నున్నది. ఆకాశము
నందు ముప్పులు ప్రకృతికొనమున్నవి. సర్కారులలోను దక్షి
ణపుకొనను పన్నము బాగుగాయినది. కొలంబూలో ౬-౨౨
దుక్కులవర్షము పురిసినట్లును గోపాలపురములో ౧౦-౦౪
దుక్కులవర్షము పురిసినట్లును దెలియవచ్చుచున్నది.

ఆర్. యల్. యల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

మా॥ సర్ ఆలిషమాముగారి ప్రసంగము.

శ్రీరాజ్యపరిధిగా రాసిన పీఠకాలువువిందు.
సామాన్య శాసనసభలో వ్యాసుభక్తులుగనున్న సర్
ఆలిషమాముగారికి శ్రీరాజ్యపరిధిగాను ధీర్విగరమున విందాస
రెంచిరి. ఇమామగారి వారు రాజగోష్ఠిభిర్యుని కలుగుగాక
అను శ్రీవారి ప్రసంగమునకు ప్రత్యుత్తర మొసగు నందగృహ
ఇమామగారి రాజ ఉపన్యాస మొనరించిరి.
శ్రీవారు తమయెడలగన్ని తనలునులయుచు కను
పరచిన ఆపారకరుణకు తమ కృతజ్ఞులు విరేచితిని వెల్లడింప
తమ అసమర్థతను వీగా యువశ్యాసమున ప్రాక్రమితి. తాము
వైస్రాయి గారికింద పనిచేసిన 5 సంవత్సరములును తమ
వారత్యాదరమున గౌరవించుచుండెదమియు, వారి యాదరణ
మున తాముజేరిన మహోభావముల ననుగ్రహం వివరింప గళ
త్తులమై యుంటిమియు వీని తెలిపి వైస్రాయిగారి
ఆశీర్వాదమునకు మఃపూర్వకము నామోదించి సహిచేసి
గభ్యులకుగాడ ఇమామగారు మదరము గావరించిరి.
తమ శాఖవారాసిన కార్యముగూర్చి శ్రీవైస్రాయిగా
రాసిన ప్రశంసగా మూడుమారులు మాన్యుతిక తమ సహ
కారులగు సర్ విలియము విక్టోరియా మేజరున్ గార్లకు
పెందియున్నదని చెప్పుచు ఈమహానీయులు వాటిసాయంకాల
మన నచటకు విచ్చేయుటచే తమకు గలిగిన యానందమును
జెబరచించిరి.

“సామాన్యభక్తులను హిందూదేశభక్తులను,
వీహురాష్ట్రభక్తులను శ్రీ వాసుదేవుని దాఖించి. ఈ
దాఖన వాకధికగౌరవ మొనరూపును. ప్రజలకొరకుకాటు
పడవారంభించినదిమొదలు నేను ఒక్కరాజకీయ ఆశయము
ప్రజలదృష్టి పథములనుచిది. రాజభక్తి కేళభక్తిసామాన్య
మందు గౌరవముననువియే యాతశకు భాగములు ఈ ఆశయ
మే నన్ను మంత్రిపదవు నొచ్చినది. ఈ ఆశయముకొరకు 20
సంవత్సరములనుండి నేను నేపచేయుచున్నాను, మిగిలినవాటిని
తమకుగాడ ఈఆశయ మునేసమర్పించుదేకొంచుచున్నాను.
మింట్లాభువు నాకీ యుద్వేగము నొసగునవరకును విదేశ
ముల నామహముల విద్యాభ్యాస మొనర్చుచుండిన కారణమున
నేనీవదని నంగీకరింజాలనంటిని. కాని నేజెప్పినఆంధ్రములు
గభలములు కాలేకపోయెను. గాన నేనీసభ్యత్వము నంగీకరించి
తిని. వాటినుండినేటివరకు నేనొక్కసారియైన నాకృత్యము
నకు విచారించునోదు ఈఉద్వేగమునంగీకరించుటచే నా
దేశమునకు నేజెప్పునట్లుగాక నేనధికముగఅభిలషించుట
శ్రీహరిప్రభువునేరయొనర్చునట్టి సహభాగ్యము నాకభ్యసించి.

హరింజి ప్రభువుయొక్క పరిపాలన కాలమున మహా
త్యాగములు వెన్నులు జరపబడినవి. వాని నన్నిటి వివరిం
పది యుచితమనుచుకాదు ఇది వరకెప్పుడుగోరాజరతి
ధిము పొందఁజేటి అధికానరాగమును శ్రీవారు హిందూదేశ
ప్రజలవలన పొందగలిగిరి. శ్రీవారి పరిపాలనము హిందూ
దేశముయొక్క గాజకీయ స్వాభివృద్ధియొక్క చోకపాద్యము
దేశములో మూలన లేనితమయొక్క ఆమోదమును నూనిం
చునదియును అను యున్నది. ఈ మున్నగు అంశముల వివరిం
చుచు తమమరల వ్యాసువాదిత్య ముకర్షించుచున్నదయు,
వీహురాష్ట్రమున వ్యాసువాదిగ నుంచుచున్నాను, గాని శ్రీ
వారిని తమమిత్రులను విడిచివెట్లు తమకు కొంత అస్థిమి
తన కలిగించుచున్నదయు ఇమామగారు నడిపిరి.

ఈ విందునకు అంగుళమార్పుచేసిన హైదర ప్రముఖు
లు వెక్కండు నిచ్చేరి. విందుకు పూర్వము శ్రీవారు స
ర్ కెకసామిఅయ్యగారికి కె. సి. సున్ వి వివరముచే న
లంకరించిరి

లాహూరు కులకేసుగోవి ముద్దాయూలశిక్ష
త్తగ్గియు.

శ్రీరాజ్యపరిధిగాను
సంజాతీ.

విరంతుకాధికారవర్గ మేర్పరచిన యావరణమున శ్రీ
హరింజిప్రభువుగా నెడికియుచువారు గాని ఇరవకే ప్ర
పంచమునకు వెల్లి యెడి ఈకేసుగో శ్రీవారు మూల
యొప్పుతోచారధాన నిర్దానమును స్థిరపరచినది.

బుల్లిటను.

ప్రజాభిప్రాయము వ్యాసుశాసనమున ప్రధానములని
బక్కగాను నేనొక నిర్దానమునే శ్రీ హరింజిప్రభువు గారు
ప్రమాణముగ గ్రహించిరి. శ్రీరాజ్యమున కనికరమునకు భార
తీయులందరను కృతజ్ఞు లగుదురు.

ఉదయ బుల్లిటను.

(వేమము కరికరమును శ్రీహరింజి ప్రభువునందు
మూర్తిభవించినది హిందూదేశవర్తియనందు స్వర్ణాక్షరము
లతో నా) అబడును.

శీ డ డ.

తమ పునరీక్ష ప్రభువును రాజరతిని శ్రీహరింజిప్రభు
వుగారు మరయుకనా ప్రపంచమునకు వివిధము చేసిరి. ఇట్లు
కనికరము చూపుటవలన నాంగ్లప్రభుత్వమునందు ప్రజలకు
గౌరవము హెచ్చుచుగాని కొరతపడదు.

పయనీక.

ఈ యువరాధు లరాజక వర్గమునకు చేసినవారై నను
శ్రీ హరింజి ప్రభువు గారిట్లు కరికరించి. ఆరాజకము ప్రభు
త్వముకూడరగుట కిదియొక ముఖ్యకారణ మగుగాక.

సినిమిలిటరీ గెజెటు.

మహావరాధ మొనర్చినవానికిట్లు శిక్షలకరించుటనాల
ప్రమానమునకు కారణమగుచునీ యాలోచనచున్నది గాన మేము
మాయభిప్రాయములు వెల్లడిచుచున్న విధిని వివరించునోచ
ము కలుగును. ఇట్టి గొప్పపట్రించుచున్నది వెల్లడిచేయ
గలిగిన పాపములకు పోలీసువారికినిమాన నిడి నిరుత్సాహకము
కాగలదు. ఎంతగో మహావరాధకు లొంగినవారికను చిక్క
లేదు. వారిట్టి నేరము తెన్ని చేసినకు తమను మరణశిక్ష యుండ
దను దైర్యమున మరింత దురాగతమునకు పొంగింబొందుట.

బొంబాయి క్రాంతికలు.

ఇట్లుశిక్షలకు లగించుటలలో శ్రీ హరింజి ప్రభువుగా
రు ప్రైర్యమును సద్భారమును ఆలోచనతో గూడిన రాజనీతి
జ్ఞతను వెల్లడించిరి.

ఆయుర్వేద యూనానివైద్యముల దుష్ఫితి.

చెన్నపురినుండి ఒక విలేఖరి మావేరెట్టు ప్రాయమున్నాడు.

ఈ వైద్యములు రెండును. హిందూదేశమున పూర్వ
కాలమును, కొందరు జీవోద్ధానములచే నేర్పరచబడినదని
హిందూ మహమ్మదీయ ప్రజలును కంఠరకు జెలియని
సంగతిగాని ఆయుర్వేద, యూనాని వైద్యుల నేకవ్యాధు
లను శాస్త్రాధికభాషాములచే చికిత్సలను జేసి మాన్యుచున్నా
రు పూర్వపు పాలకు లీ రెండుభముల వైద్యములను ప్రో
త్సహించి, పోషించు కర్తవ్యము గా నుండెడివారు. వయోసము
ప్రలయ ఇప్పుటికాలకు లట్లు తగినటుల పోషింపించుట
గాని, పోషించుటగాని జరగమికి హిందూ మహమ్మదీయ
ప్రజలుందరు, విచారంకలకరద్యుగి. ఇందును గురించి
మన పాఠశాలలో మన కష్టములను విన్నవించుకొనక పోవు
టయే నీ దుష్ఫితికి మొదటికారణము హిందూమహమ్మదీయ
ప్రజలులలో కొందరు నననాగరములు బారివారి, ఆయుర్వే
ద యూనాని వైద్యముల నిరసనజేసి, యితర వైద్యము
లందు నిచ్చుకలిగి యుండుటయును, యూ
రెండు వైద్యములయొక్క సహకృతి దెలిసి
కొనుటకు ప్రయత్నింక పోవుటయును రెండరకాణము హిం
దు, మహమ్మదీయ ప్రజలులకు కలమును, మహమ్మదీయ,
జుహాదాల్ల వ్యాసువాదులు ఉద్వేగమున, పరిభ్రమ, భూ
స్వాములు ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యముల విడవడక తగి
న వైద్యుల నేర్పరచి, దట్టములగాను పల్లెలలో ఆయు
ర్వేద యూనాని యాచరము లిచ్చు, భర్తవైద్యులను
సాహించిచో ఈ వైద్యులు తెన్నులికిరి నశించుచును.

ఆయుర్వేద, యూనానివైద్యులు అవైద్యములందుగల
చూకులను అంగరకుల నసాధ్యములను నేయే వ్యాధులను
దుర్బలమునో ఆహారములను బోగర వాడులను విషమును
(కోగరయము)ప్రజలకు తెలుపలేదు. హిందూదేశ మహా
ప్రజలకు మరయొకరమును ఆయుర్వేద యూనాని యాచ
రము లిచ్చుటే భర్త వైద్యులకును, పల్లెలములలోను పల్లెల
లోను స్థాపించవలసియున్నది. రావులమూర్త కల్లకాశ్చెట్టి
చెన్నపురిలో లీకలకుమిరగా వైద్యసహాయము చేయుట
కేర్పరచిన ఆయుర్వేద వైద్యులకును, డాక్టర్ కృష్ణస్వామి
అయ్యర్ ఎమ్ బి సి యమ్ గారి శాస్త్రవిద్యాపాఠములగా
నుండుటకు పూనుకొనుట తప్పగానెది వైద్యపరిమత్తువా
రాయ చేర వైద్యులకేళికానుండి లొంగింది. కాన ఆయు
ర్వేదవైద్యమునందు, వైద్యపరిమత్తువారు కనపరచిన యగౌ
రవమునగుంచియు అట్టి యగౌరవము వైద్యపరిమత్తువారు,
ఇకముం దెప్పుడు కనుకరచతురుకుటకును దయాసముద్రులగు
మనపాలకులను కొరకు పథము చేసి ఆ తీర్మానములను మన
పాలకులకు పంపించుకొనుట ముఖ్యమైన పని.

సంఖ్య: ముక్తి చుర్రే.

కృష్ణాంశలేఖనము	2
చిత్రకథ, జప్తి నాటకము	3-4
సర్. ఆలిఇమాముగారు యాదవవ్యాసము, లాహోరు కుట్రకేసు, ఆయుర్వేద యూకాని వైద్యముల దుస్థితి	5
ప్రభావవ్యాసము	
సర్. ఆలిఇమాముగారు	6
సాహిత్యవార్తలు	7
విద్యా నాటకము	
విద్యా నాటకము	8
కృష్ణాంశలేఖనము	9
ఇంగ్లీషు తంత్రము	10-11-12
జాబులు	18
గానసభలు-సంఘాసనసభలు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది

బుధవారము

సర్ ఆలి ఇమాముగారు.

హాజీరి ప్రభువుగారు తమ కార్యనిర్వాహక సంఘమునుండి త్వరలో వదలి పోవనందు మన హైందవ ప్రభువు సర్ ఆలి ఇమాంగారికి విందు చేసిరి. ఆ సందర్భమున మన గవర్నరు జనరలు గారును సర్ ఆలి ఇమాంగారును చేసినయువవ్యాసములు మరియొకచో కాననగును. అందులో ఆలి ఇమాంగారు హైందవులనిగాని హాజీరి ప్రభువుగారు ఆంగ్లేయులని గాని విభేదము కనబరచు భావము గాని మాటగాని యెచ్చటను గానరాకుండుట గమనించదగినది. ముచ్చటగా వరపురము మహాకార్య నిమగ్నులయిన ఇగువగు పోదరులసంబాధమెకాన నచ్చుచుండుట యంతయు సంతోషకరము. మన గవర్నరు జనరలుగారు సర్ ఆలి ఇమాము గారి పుత్రుల ప్రశంస యెత్తి ఆతడు తండ్రి వారందు చుండు నభివృద్ధిని నుగ్గడించుట ఆతనిహృదయమున కెంత యానందమును కలుగజేసి యుండునో ఆతడు హాజీరి ప్రభువర్యుని యాతిభ్యమును స్వీకరించుచు ఆప్రభువర్యుని భవనమున నున్నను తన స్వబధుగృహముననే యున్నట్లుగా యుహించి యుండునో మనమే యూహించు కొనవలసి యున్నాము. ఇట్టి కలుపుకోలుతనము, ఇట్టియాతిభ్యము, ఇట్టిమైత్రి హైందవభూమిలో నుత్తమాధికారిగా హాజీరి ప్రభువర్యుడు కలగజేసితి నే కడకటి యధికారవలన మనపాలనగ్రమువారు తమకుతమకు నుచితముగ కలిసి కనబరచ గలుగుదురేని అచిర కాలముననే బహుశా అధికార వర్గపు గర్వమును రెండవ వైపున సామాన్య పౌరుని దైన్యమును రెండును నశించి అచ్చట నావార్యమును చచ్చట నాత్మ గౌరవమును పెంపంది పాలక పాలిత విభేదములు సన్నగిలి సర్వాభివృద్ధికిని మార్గ మేర్పడవచ్చును. ఈ విషయమును మా యధికారవర్గము వారు జ్ఞానక మంచుకొందురని కొంతవత్సరమున నమ్ముటకు మాకింకను ధైర్యము చాలదు. సర్ ఆలి ఇమాముగారి విషయమున హాజీరి ప్రభువు నుడివి నట్టియు ఆలి ఇమాంగారు హృదయానందముతో సంగీకరించి నట్టియు మరొక విషయము

ఆంధ్రులమగు మనము నుఖ్యముగా గమనించవలసి యున్నాము. ఆలి ఇమాముగారిని వర్ణించుచు హాజీరి ప్రభువు ఆతడు సామాజ్యభక్తుడు దేశభక్తుడు మాత్రమేకాక ఆతని జన్మభూమియగు బీహారు ఒరిస్సాల భక్తుడు నని వాక్రుచ్చిరి. అట్టి చక్క తమ కెంతయు శారవార్షిక నునయు ఏ రాష్ట్రనిర్మాణమున తామును కొంతవరకు కారణ భూతులయి యున్నారో అట్టి తమ బీహారు ఒరిస్సా పరగణాలను తగిన యభివృద్ధికి తెచ్చి యావిగ్గాణమును ఫలవంత మొనర్చుటకు తమచే నైనంత పాటుపడుటకు తాము సిద్ధముగా నున్నారనియు సర్ ఆలిఇమాముగారు తెలియజేసిరి. ఆ సందర్భముననే బీహారు ఒరిస్సాపరగణా చూతిన జీవముతో నూతనోత్సాహము వహించి యున్నదని వాక్రుచ్చిరి. ఎప్పుడు రాష్ట్రవిభాగప్రశంస వచ్చినను ఎప్పుడు భాషాధార విభజన వనసరమని వాదించినను కొందరు బీహారు ఒరిస్సాలేమి జాట్టికొనవననుకువాదమొనర్చుట కభ్యాసపడి యున్నారు. బీహారము ఒరిస్సాలలో విభజనకు ముందు వంగరాష్ట్రీయలే యెక్కువ యధికారము వహించి యుండిరి. నేటికిని నూతన రాష్ట్రమునందు వంగరాష్ట్రీయులెందరో నివాస మేర్పరచుకొనినవారును నితరులును నున్నారు. నూతనరాష్ట్ర మేర్పడిన పిదప సహజముగానే వీరి కలుకుబడి తగినది. తగ్గు ననుటను గ్రహించి విభజనకు పూర్వము వంగలాభ పరులు విభజనకు వ్యతిరేకప్రయత్నము లొనర్చిరి. నేటికినమును ఆ పక్షమువారు నూతన రాష్ట్ర సందలిలోపములకు గోరంతలను కొండంతలుచేసి నిరూపించుటయందు శ్రద్ధాశులై ప్రవర్తించుచున్నారు. అన్ని హైందవ విషయములలోను రాజకీయ సమస్యలకు సంబంధించినవలకు నెంతో స్వేచ్ఛిత్రముగా వ్రాయు నమృతబజారు పత్రిక వంటి పత్రికయే బీహారు ఒరిస్సాల సంగతి వచ్చినప్పుడు మిక్కిలితీవ్రముగా వ్రాయజొచ్చుచున్నది. బీహారము ఒరిస్సాల విషయమును ఇట్టి పత్రికల వ్రాతల మూలకముగా జదివి కొండలు మన మిత్రులు ప్రత్యేకాధి రాష్ట్రముమాట వచ్చినప్పుడు బీహారు ఒరిస్సాల సంగతి యెత్తుచుండురు. వాకి సర్. ఆలి ఇమాముగారిని చూపి సర్. ఆలి ఇమాముగారికి సామాజ్యభక్తుడను బిరుదము నిచ్చుటతో సమానముగానే బీహారు ఒరిస్సాల భక్తుడను బిరుదము నిచ్చిన హాజీరి ప్రభువర్యుని వాక్యములను విను డనుటకంటె విశేషము చేయవలసినది లేదని మా నమ్మకము. బీహారు ఒరిస్సాల జేమము సర్. ఆలి ఇమాముగారి మానసమునకు హత్తియుండురీతినే ఆధిరాష్ట్ర జేమము మన మానసమునకు హత్తియుండుననిమనకును నేడుగా కున్న రేపైనను హాజీరి ప్రభువర్యుని వంటి మహాశయుని సానుభూతి సమకూరు ననుటకు సందియము లేదు.

హాజీరి ప్రభువు-కొన్ని ఆంగ్ల యాజమాన్యపత్రికలు.

లాహోరు కుట్రకేసులో మరణదండన విధించబడినవారి విషయమున హాజీరి ప్రభువుగారు ఘోషన దయార్థహృదయముచే కొన్ని ఆంగ్ల యాజమాన్య పత్రికల కపరిమితముగ సాగ్రహము కలిగినది. కలకత్తాలోని స్టేట్సుమను ఇంగ్లీషుమను

పత్రికలురెండును పుట్టి మునిగిపోయినట్లు వ్రాయుచున్నవి ఇంగ్లీషుమనుపత్రికకు ఇది సహజభారతయని లోకమంతటికిని తెలిసియే యున్నది. ఎప్పుడును నీ పత్రికకు హైదవులకు నేమాత్రమాదార్యము చూపుట యసనను గిట్టుటలేదు. ఎంతస్వల్పముగవిషయమున హైదవాభిలాషను ప్రభువులు మన్నింప నమకట్టినను అది ప్రభుత్వపుశారవమును బలమును బునాదులనుండి వెలిించివైచుచున్నదని వ్రాయుట యాపత్రికకు జీవనము నేటికినమును పాపము పూర్వాచారమును పొంపిరిపోసిక హాజీరి ప్రభువు ఆంగ్ల ప్రభుత్వపు సాక్ష్యమును బోగొట్టుచున్నాడని ఆపత్రిక మొఱపెట్టుచున్నది. కుట్రకాండ నేరమును తగ్గించి వర్ణించినపత్రికలు హాజీరి ప్రభువుగారి యాదార్యమును ప్రశంసించునట గాని ప్రభుత్వపువారిచేత బలము లేదనియు ప్రజలు ఆచార హైదవులు ఎక్కువగా విమరక వదరుచుండినయెడల ప్రభుత్వమువారినుండి యెట్టివరము నైనను బడయరచ్చునని అభిప్రాయ పడుచునియు సిద్ధమునుండు ఆపత్రిక సాహసించి వ్రాయుచున్నది. ఇంగ్లీషు నీపత్రిక లిట్టి వ్రాతలే వ్రాయుచున్నవో తెలియరారు ఒకానొక కాలమున నిట్టి వ్రాతలను గమనించువా నుడిరి. నేటికిననూ సౌఖ్య తగ్గిపోయినను వీరు వ్రాయుచునే యుండుట చిత్రము స్టేట్సుమను పత్రిక ఇంగ్లీషుమను పత్రికను మించి పోయి యుండుట చిత్రతరము. హాజీరి ప్రభువు లాహోరు కుట్రకేసును విచారించిన న్యాయ విచారణ కర్తల యొక్కయు ఫానికాధికారి యగు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారి యొక్కయు తీర్మానముల ఫలములను చెరిపి వైచినాడట! వారి యాచూడముతో నేది చేసియుండినను సరిపోయియుండునట గాని వారు చేసినదానిని రద్దుచేయుట మిక్కిలి అపాయకరముగ నుపక్రమముట! సిపాయి తిరుగుబాటుకు తరువాతదగు మహాసందిగ్ధ సమస్య విషయమున ఫానికాధికారుల నింత యలక్ష్యముగా ద్రోసిపుచ్చుట తగదట! ఏమి ఈ పోలికలు! ఏమి యీ నిర్ణయములు. ఎక్కడి సిపాయి తిరుగుబాటు ఎక్కడి లాహోరు కుట్రకేసు. అప్పటి కాలమెట్టిది. ఇప్పటి కాలమెట్టిది. ఎన్ని లాహోరు కుట్రకేసులైననేమి? నేటికినము ఈ సందిగ్ధ సమయమున ఆంగ్లప్రముఖులందరును హైందవభూమి భక్తిమై శాంతమునహించి సామాజ్య విజయపీఠాశోపని సేయుచున్నదనికదా మాటికిమాటికి నొక్కినొక్కివచ్చుచు చున్నారు. ఈ విశ్వాసము కలదని కదా హైందవభూమి యంతయు నొక్కమానసముతో బ్రిటిషు సామాజ్య భావమున లీనమై పోయి యున్నది. ఇట్టిసమయముననా ఆంగ్లయాజమాన్య పత్రికలు ఎన్నడో గతించిన తిరుగుబాటు మాటల నెత్తుట. అదియు నెందులకు? మన రాజప్రతినిధి కుట్రకాండ నేమి దేశముపై విచ్చలవిడిగా వదలి నాడా? వాని శిక్షింపవల దనినాడా? న్యాయ ఫానికాధికారుల యొక్క గాని లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారియొక్కగాని తీర్మానములను రద్దుచేసినాడా? ఏదియులేదు. అతడు చేయువాడునుగాను. హైందవభూమిగాని ఆతనిని ప్రశంసించు పత్రికలు గాని అట్టి విషయమును గోరునవియును గావు. తప్పు చేసినవారిని దండించుట యత్యవసరము. కుట్రకాండ తగినరీతి దండితులు కావలసినదనియే హైందవభూమి యంతయు నుద్ఘోషించినది. కాని సాగరక రాష్ట్రములలో సాగరకు లని చెప్పుకొను జాతులలో మానవసామమున కర్హతనిచ్చు దయా మాత్రమును కొందర విషయమున కనబరచుట హాజీరి ప్రభువర్యునకు గాని ఎవ్వరకుగాని లోపము

గానరము. కానియముచేతనే సాధించదగిన యర్థ మేదియును లేదు. దీనిని గుర్తెరింగి తనకుగల సహ జౌదార్యముచే మన రాజ్యపరిపాలన కొందరుప్రాణ దాన మొనర్చినంత మాత్రముననే మహానర్థము వాటిల్లి బోదుగాదా! దీనిని తనకుగల సహజ శక్తి గాదా? ఉద్దేశములయేనా శక్తి యగును? ఈ మాత్రము విభేద మొనర్చి దయారతకరణములు గల మౌనద్రవ్యములను మనశ్శాంతి నిచ్చిన రాజసిద్ధి భురంధరుడగు హాస్తింజు క్రభువర్ణుల తొలగించుచు కాశ్యపురమున ప్రార్థనముచేసినట్లుగా మాటిమాటికి వివరించుచు ప్రాచీన వైషమ్యపు గాథల నన్నిటిని త్రిప్పి చీకమును కలవరపరచుచు బ్రతుక్కించు నిద్రాశీ పత్రకలను క్రభువర్ణులు వారు ముందలి చులు యత్నింపసరి నని మానవత్వము. ప్రజలను గాజ ప్రశంభియందు తనకు గల విశ్వాసమును వెలి బుచ్చుచు ఇట్టి పత్రకల ప్రవర్తనను ఖండించుట యు సమంజసముగా నుండు నని మా దృఢాభి ప్రాయము.

స్వదేశీ ఆందోళన.

లాల్ బజర్ తిరాయ్ గారు జపాను దేశమునది టోక్యో నుండి పంపిన పత్రమును చూడక ముందు స్వదేశీ ఆందోళన ప్రారంభించబడినట్లు మన ప్రాయమున్నది. ఈ యుద్ధమున మనదేశములకు కొత్తది కాదు. యుద్ధ మారంభమయిన ముందుటి నాటినుండియే మే వినిపించు మత్స్య సరముని నొక్కి వ్రాచు వారంభించితిమి ఇది దీర్ఘయుద్ధము కాక మానదని నాడే తెలియజేసితిమి. యుద్ధ జపానులో నుండు గుండు సామగ్రియు మున్నగువాని కంట్రాబ్టును విడు సంతర్నియాలకు నిచ్చుచున్నది వినిపింపును నేటి యుద్ధము నును జపానుకు యుద్ధము త్వరలో ముగియునని ఎవ్వ రన గలరు. ఇప్పటికి యుద్ధములో వారంభమయిన యుద్ధముల ను విడిచిపెట్టెను. జపాను ఆ మొదలగా ఇక్కడికి సందుకలగ జేసికొని మన విక్రయంగణమును సరకులతో నిండుచున్న ను మన కింకను కాలము మించిపోలేదు. ఆగ్ని పుల్లము, గాజు, సబ్బు, అల్లకరత్తములు, కొత్తవస్త్రములు, ఇట్టి వన్నె మో మును సాధ్యముల పంపింపులు కలవు. చక్కెరములు మనము బుద్ధిమంతులగు మేర మనమే యెత్తించెను కాగలము అయిన ఉత్సాహ మేది? ఉత్సాహం? ఇంకను కానరాలేదే? తేలే ప్రతిబాధనా? ఆంగ్లభూమిపత్రికల యుద్ధమున లైసను వివరములేదా? ఇండియా ముఖపత్రిక యెత్తి పొందుచున్నది. మన మెప్పుడును పృథువ్యపువారి వంకకే నూరుచుండుచు! స్వయంసహాయము చేసికొనుట! మొదట సంతర్నియాలకుమును వేయని కోరికనున్నాడు కాని పరి శ్రమల నెలకొల్పబడలేదు! పృథువ్యునివారు చేయవలసిన సాయమునుగురించి మేము భిన్నాభిప్రాయము కావచ్చును. కాని బ్రిజ్ చేయవలసినంత చేయుట లేదని మాత్రము ఆ పత్రికతో మే మేకీకరింపక తప్పదు. ఆ ఆర్థిక వ్రాసిన నట్లు మనవానిందియించునది చేసి గామి గాను. స్వకీర్తియం దవనమృతమే. మనము మేల్కొనలేము. మనబలము పెరంగ వలెను. దీక్ష పూనవలెను. మన స్వదేశీనియు పట్టరలెను. మనల నొక మహాప్రయత్నము చేయవలెను. ఈ ప్రయత్నము జరుగు నీర్థము. తప్పదు. లెండు. లెండు. లెండు.

డాక్టరు కృష్ణస్వామి అయ్యగారు.

కృష్ణస్వామి అయ్యగారు పత్రికలపంపిన యుత్త రము ముద్దుకబోట ప్రకటించితిమి. దానిని బట్టిచూడగా ఆంగ్లరయద్య పరివర్తనాని విదేశీకాంతమాత్రమునను సక్రమ పద్ధతి ననుసరించిని నిర్వహింపము మేము కోరింపజేయుట తప్పని మాచరువులు గ్రహింపగలరు. ఆపరివర్తనా చేతాత్ర మును వివిధవల ననుసరించి యుండలేదు. క్రమ మిట్టిదియని వారెగియుండునట్లే కానరాదు. ఇంత వివరముగా జవాబు దాగిగల ఏండుమును పరిశ్రమి యుండదనుట యతికయోక్తి కావాలదు. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు గర్రుగునికి ఆపీలు చేయునట్లు చరిత్రుచేసిన యక్రమములకు వారిని తగు రీతిని మందలించి ప్రజల మానసములలో పొడవూపియుండు భయము పోగొట్టలేని స్వదేశీ రయద్యపద్ధతులకు భంగము రానివిగిదిని గర్రుగు గా రాజ్యించింతుగుగాకయుని నమ్మము న్నాము. అనధికారుల సలహా తీసికొనిగని తీర్మానమునకు కడంగుగురు గాకయుని విశ్వసించుచున్నాము.

సానిక వార్తలు

నవంబరు దినపత్రము

గురువారము 12-వ తేదీ

శ్రీ రీతియనునట్లువారి యుద్ధసాహాయ్యసభ- సా 5-10 గం

గురువారము 19-వ తేదీ

నెలకుపానుగా భాషాభివృద్ధి సంఘమువారి సభ- సా-6 గం

గురువారము 23-వ తేదీ

కాశ్యపురము సభ... మ 11 గం

గురువారము 25-వ తేదీ

కాశ్యపురము సభ... సా 4-30 గం

దీపముల వేళ - నేడును కేళుకు సానుం కాలును

6-8 గంటలకు దీపములు వెలిగింప బడును.

కాలమానశ్శితి: - నిన్ను టి యధికావృత్తి 89-7

డిగ్రీలు; అధికావృత్తి 71-9 డిగ్రీలు.

దక్షిణ ఆఫ్రికామెయలు తపాలు: - దక్షిణ

ఆఫ్రికా మెయలుతపాలు చెన్నపురి 4-5 గం పోస్టునుబో

ఈనెల 20వ తేదీ సాయంత్రము 4-45 గంటలకు కట్టికేయ

బడును.

జగన్నాథ భక్తసభ, ఎళుంబూరు: - కేళు

సాయంత్రము 2-30 గంటలకు ఈసభవారు ఎళుంబూరు

వీరాసామిపిళ్లపిడి నెల రోజు కనాటసంఖ్యగల గృహమునందు

సమావేశమయ్యెదరు.

వస్త్రపూర్వకము: - శ్రీకాళహస్తి రాగా

గారగు శ్రీ శ్రీ ఉమదేరాజరాజు దామరమూర తిమ్మా

నాయనిం బహదరుగారి వస్త్రపూర్వకము యీనెల 18 వ

తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు జరపబడును.

మేక్లిస్టాల్ మాన్యేట్టు: - కేళు సాయంత్రము

మ 7 గంటలకు మత్స్యపేట నెల్లూరునాయకు విధి

నుండు మేక్లిస్టాల్ మాన్యేట్టు జె. సి. మెలూనిగారు భార్య

ప్రారంభించెదరు. కేళు మొహరంబండుగ 10-వ రోజుగనుక

ప్రార్థనలచే క్రిక్కిరిసి యుండును. అచ్చటికి రాగోరువారు

తెలుకెట్టివిధి మాన్యేట్టు గాగాని, పగడాలపిడి మాన్యేట్టు గాగాని

ఉచ్చి నెల్లూరునాయకు కోవిల విధికి తిరిగి పొందుదును.

బొంబాయిరాష్ట్రమున విద్యాభ్యాసము: - 1907-1

1907 సంవత్సరమునకు బొంబాయిరాష్ట్రము నీ విద్యావిష

యమున దైత్యుల గారి రిపోర్టును ఆ రిపోర్టుపై వారసము

వారి తీర్మానమును ప్రచురింపబడినది. ఈ సంవత్సరమున 1907,

1908 పాఠశాలలకు వారిలో 20,000 విద్యార్థులును

ఉన్నట్లు రిపోర్టు తెలియ జేయబడినది. కాని 188 సంవత్స

రమున 1907-1908 పాఠశాలల సంఖ్యను, వానియందు 1907

1908 విద్యార్థుల సంఖ్యను స్వదేశీసంస్థానముల మినహాయించిన

పోర్టు నెంటుజాబ్ గెజెట్టు

చెన్నపురి నవంబరు 16: -

స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటులు మ|| ఆర్డర్ కి నుబ్బా గావు పంతులు గారును మ|| కూటూరు ఆర్డర్ కి నుబ్బా గారును మ|| మన్నీ మహమ్మదు అబ్దులు ఖాదిర్ ఖానుసాహేబు బహద్రు గారును మ|| ఆత్మూరి సర్వేశ్వర గారును క్రిష్ణా జిల్లాలో ని కర్నాటకం కిప్పాకును పాలకోట యూనియనుకును దు స్తుంబాదా నరసాపురము పరిపల్లి చిన్న మామిడిపల్లి గ్రామ ములకును స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటులుగా నియమింపబడిరి.

ప్రెసిడెన్సీస్టాల్ అఫీసు: - కమాండరు డబ్ల్యూ. బి. హెడ్లెస్టన్ ఆర్. బి. ఎం. గా రిపోర్టుమీదనున్నందున క మాండరు సి. డబ్ల్యూ. మేజు ఆర్. బి. ఎం. గారు నయ్యరర గును లెప్టెనెంటు కమాండరు ఫిరీద్దిగ బి. కిరీ ఆర్. ఎస్. ఆర్. గారు ప్రెసిడెన్సీ స్టాల్ అఫీసుగా నియమింప బడిరి.

కాశ్యపురము సభ: - ఈనెల 23 వ తేదీ మంగళ వారమునాడు పగలు 11 గంటలకు సభజరు పడును.

సాల్టు డిపార్టుమెంటు: - రెండవ గ్రేడు ఇన్ స్పెక్టరు లియూ. వార్డు కీఫీ: నుగారు వార్డుల సంబంధములనుబట్టి మనగా ఆర్డరుచే యగురు ఆర్. యు. కె. గారు ప్రెసిడెంట్ నెలపు బుచ్చుకొని యున్నాడు.

కల్లికునమ్మ డిపార్టుమెంటు: - లిక్చూరు సంబంధము లెంపరీ ఆఫీసు సర్వార్థి నేలు ఆఫీసులకు కొందరును ము గేశమొదలారిగాను ఆగస్టు 20-వ తేదీనుండి ఆర్డరు పెంప రరీ సంబంధముల గా నియమింపబడిరి.

గోదావరి డివిజను డివిజను 2 వ సర్క్యూ ఎక్స్ క్యూ టిపు ఇంజనీరుగా నుండిన యన్. స్వామిసాధ ఆయ్యరు ఆనందగారి తొలుతను డివిజను 7-వ సర్క్యూటుకు మార్చిరి.

ప్రొటెక్షన్: - గోదావరి జిల్లాలో కాకినాడనుండి కోటి లెక్కి రైలు నేరుటకును, రామచంద్రాపురం నుండి ఏడికి వ్రాంబిలెను నేరుటకును స్థలము గలవని యున్నది.

సయ్యకు ముప్పా సాహేబు బహదరు గారు నెల్లూరు జిల్లాలో మొంబరుగారు నెల్లూరు తాలూకాలో ఆర్డరు లను నియమించబడిరి.

శ్రీ గజన్నగారును కాన్సిజులు బట్టి బోర్డు యూని యనుకు విచ్చేడింబరు 10-వ తేదీనుండి కా పంచాయతీదారు లకు నియమించు: యెర్నామచేడిరి.

కర్నూలు జిల్లాలో బెల్లూరుపేట యూనియనుగాని డివిజను 1-6 తేదీనుండి టీ కాన్సేయించిరి. తీరవలయు: ని గవర్న మెంటుచు తీర్మానించినట్లు.

ఎల్లట్ల మద్దరాజు వెంకటకృష్ణ గావు గారును మంథ కోణం రాఘవాచార్య రామయ్యగారును చిత్తూరు జిల్లా మదన పల్లి తాలూకాలో మొంబరుగా నియమింపబడిరి.

లక్ష్మీరాజు బాలకోటిశ్వ గావు గారును, మందాడపు నామయ్యగారును గుంటూరు తాలూకా లో మొంబరుగా నియమింపబడిరి.

ఎడ్లపాటి చిన్న వీరయ్యగారును, దాసరి వెంకటరత్నం గారును తెనాలి తాలూకాలో మొంబరుగా నియమింపబడిరి.

చంద్రా రెవెం రెడ్డి గారు ఎండి గారు తాలూకాలో మొంబరుగా నియమింపబడిరి.

సయ్యకు మోలా సాహేబు బహదరు గారు రాజు మహేంద్ర గరము తాలూకాలో మొంబరుగా నియమింప బడిరి.

చిన్నంకి డిప్యూటీ కమిషనరు గారు సి. హెచ్చి. వీ కేశలింగంపేటకు గారిని సాలూరు డిప్యూటీ కమిషనరుగా కనంబరి జగన్నాథం పంతులు గారిని వార్డులెక్చరరు తాలూకాలో మొంబరుగా నియమించిరి.

రెడ్డి సంబంధముల గాది రాజగోపాలరావుపంతులు గారిని విశాఖపట్నం తాలూకాలో మొంబరుగా నియమించ బడిరి.

కృష్ణా జిల్లాలో పాఠశాలల అన్సిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు గు టి. యస్. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహేబు బహద్రుగారు 1907 రోజులు క్రిందలెలపు బుచ్చుకొని యున్నాడు.

వీరుకొలుపు విండు: - సర్ ఛార్లెస్ తెలిగారికి హార్వి మహారాజు బహద్రుగారు తమ మందిరమున నొక గొప్ప విగ్రహాన్ని సర్ ఛార్లెస్ గారు తమ తెచ్చినట్లు గర్రుగు నుండిరి. పృథువును వీరు తొలకవోటికి మార్చబడుదును. కొత్త గర్రుగునూప విండును విచ్చేసిరి. ఇంపురు గర్రు గును అతిథులతో కలసి మెలసి రత్తిందిరి.

నిరౌపా మహా సంగ్రామము

చర్చిలుగారు నాకాదళ పరిపాలన ను సమర్థించుట

క్రమ కర్మాగారముతో సహానుగ అంగ దేశమున ఆయుధసామగ్రిలు చేయుటను, చుండుట.

ఇతర వృత్తులలోనున్న పురుషుల స్థానమున కనిచేయుటకు 1,50,000 నుండి స్త్రీలు కావలెను.

స్వామిలో 86 గంటలు పోషకములు - పరానునాన విజయములు.

ఇంగ్లాండు

చర్చిల గారి చర్చిసంగము

అండరు నవంబర్ 17:- చర్చిల తమతెలుగుల రాజీనామా నివృత్తియే ద్వేషించు కామగ్రామము తీర్చిదిద్దును. వాటిని చర్చిల, నేను ఉద్యోగములో నున్న కాలములో నెప్పుడును ప్రజలంతా నాగొందినందున నేనును చేయలేదు నా కామగ్రామమును చుట్టూరిన విధానము నిర్వహించు. ఆంధ్రేశ్వరుడనుకూతముగా అడ్డెత్తుకొనినా గా రోడిపోయిన కోలోనోయధ్యక్షుడునుగా నేనామగ్రామము బాధ్యుడను కాను. మిక్కిలిమంది విజయమునందునరకు పట్టుకలతో పోయియున్న నమ్మించున్నాను. నేను ఉద్యోగమునకు రాజీనామా నివృత్తులగుల కారణములన్నీటిని ముఖ్యమంత్రి గారికి నామా నివృత్తులగుల కారణములన్నీటిని ముఖ్యమంత్రి గారికి చాగిసిన తరువాత జెప్పించున్నాను. నేను నా కామగ్రామమున నుద్యోగములో నుండగా జరిగిన కామగ్రామమునకును కోలోనోయధ్యక్షుడునుగూర్చి వివరములు దెలుపవలెను. కారణమున్నదని నేనుచుంచు ఇందులననే నా కామగ్రామమునందున్న ప్రజలను నన్ను నివృత్తులగుల నేనాభిప్రాయముతో తెలియగలదు. అంతకున్న ముంద్రాధ్యక్షుడు పక్షమునందున్నాను. నా కామగ్రామము యభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగా ముగ్ధులను సహజమునకును వాదించినందున ననియూచునందున ముగ్ధులను నేను వారి సలహా నతిక్రమించితి ననుట యన్యతము. ఆంధ్రేశ్వరుడనుకూతముగా నామగ్రామమును పట్టుకలతో ప్రాంతాధికారులనుచూచితిని. కిచ్చిన ప్రభువుతోను అలాచించి అందరూత్రను నడిపి. ప్రజలును వెళ్లినారంటిచింతనవలె నాతో నాలోచించిరి.

బోనాల గారు ప్రకటించుట.

అండరు నవంబర్ 15:- కామగ్రామ సభలో చర్చిల గారిని బ్రకటించుచు బోనాల గారిట్లంది:- చర్చిల గారికి స్వాభావిక ప్రభుత్వమున్నది. అందున మేధాకేతనమునకు ఉత్తర శక్తియును చేతనునందలి ప్రజలులలో నీ రొకరు. వీరి తమ బాధ్యతను చుట్టూరినందున చర్చిల గారు- వీరి సామర్థ్యము గాను తెలియు. నేనని వీరి సామర్థ్యమును విడిచి వదిలెనుగదానని నా నమ్మకము.

పురుషులు పలనపోమాడవని శాసించుట.

అండరు నవంబర్ 15:- వెర్లింగ్- నైక సేవకు నియమించిన వయస్సుల పురుషులు వైకాదికాలములను తీసి దేవులబోధనావరని మొకకామము తయారగుచున్నది.

'నాస్తిక' యుద్ధము.

అండరు నవంబర్ 17:- బాస్టియా మోడరు ను బంధించిన వాడందరి భద్రతనున్నది. హతశేషులు ఆస్త్రియా యంత్రాములగుల ఓడలోని సామగ్రి ప్రమాదముల సామగ్రి ను గోవిందవర జెప్పుచున్నాను.

మందుగుండు సానును తయారీ.

అండరు నవంబర్ 17:- బ్రిటన్ లో ముందుకు సామానుల తయారీయనుకూలమున్నది. ఇంగ్లాండున కిక్కడ భాగములను నొక కర్మాగారమువారికి కైవారమునకు తెలుటకుల ఉత్తమ గానులసియుండును. మందుగుండు సామాను ముగ్గులకుధికారమున నున్న రెండు ప్రదేశములం దెస్సెలో నొక తయారగుచున్నదో యంత తయారగుచున్నది. మొదటక్రమమున నేర్పాటుచేయబడినాస్ట్రాండులోని కర్మాగార మొకదానియం దెంత తయారగుచున్నది.

శత్రు జలాంతరముల మునిగిపట్టు.

అండరు నవంబర్ 16:- కెటకు తీరమున రెండు మునిగి పట్టు మిత్రమందలి నాన తెలిసికొన గలిగి.

స్త్రీలకు పని.

అండరు నవంబర్ 17:- టయిన్సుచర్చిల కోల్పో ప్రభువు గా రిట్లుజెప్పుచున్నాను. స్త్రీలకేయేతల నియంత్రణ నో దెబ్బపడుట అట్టివలెనా వారిని నియమించుటగును ముత్తెగర్లమునకు రాజకీయేతర వ్యాపారము దొక దున్న నెవ్వర ప్రయోజనకారిగ నుండును. ప్రస్తుతమునం దనేకులు నైపుయన చేయుండుటలన యధమును 17 లక్షలమందికె నను ప్రతినిధులు గానులసియున్నారయి. వీరిస్థానే చాలవరకు స్త్రీలు పనిచేయగలమును రనియు స్వదేశకేంద్రము దెబ్బ పున్నాను. త్వరలో స్త్రీలను కేర్చి వారిని చుట్టుముగా నునూ స్థాపనకి తలపించుచున్నారయి. ప్రస్తుతమునాన సలహా చేయుచున్నాను.

సర్వీసు

బల్లరు పరాను సేనలకు జరగినపోరు.
అండరు నవంబర్ 16:- సలహానా నెన్నాది సమీపమున 86 గంటలసేపు తీవ్రమ పోరు జరిగినది. రిబల్లరు సేనలు పరాను సేనాధ్యక్షుడు ప్రారంభదశలన తెలువతో బోరు గాని పూర్తి గా నోడింపబడి తమమదెను. బల్లరు సేన లో చాలమంది హతమై ఓడుచున్నారె. ఇది పరాను వారికి కలిగిన గొప్పవిజయము.

సలహానాలో మిత్రమండలి సేన.

అండరు నవంబర్ 16:- ఈసెల 12-వ తేదీనరకు అంగ పరాను సైనికులు 120000 మంది సలహానాలో దిగిరి. వీరిలో 100 వేలమంది సర్వీసుకు వెళ్లెరి ఆస్త్రియా వారు తెలిసిరి.

సలహానాలో మిత్రమండలి సేనలు దిగుట.

అండరు నవంబర్ 15:- యుద్ధసంగమునండి వివరములు పూర్తిగా తెలియజేయలేదు. ఈసెల 11-వ తేదీని సుమించుట్టా గ్రామమున పరాను సామగ్రి ముందినామలను వారు కామగ్రామమున్నది. పల్లెయా వారు కొత్త కేంద్రమునుక మెటోవాన చురల సాకగ్రమించిరి. నేను చాల ఆంగ్ల సేనలు కొత్తగా దిగినవి. వారు చాల నుత్సాహముతో నున్నారు. ఇంకను నేనును పరాధములుక కమ్మచున్నది.

ప్రస్తుత

తేభావిమర్శనము.

అండరు నవంబర్ 17:- యుద్ధవివరముల సభికుగ వివరించుటకున్న పరాను తేభావిమర్శనతో నాగొందియ టకు సోబాను నిరస గాన పోతున్న జెల్లెరను.

పరానువారి ప్రకటనము.

అండరు నవంబర్ 16:- పారెను- ప్రాయదగినదేమి యును లేనది అధికారులు ప్రకటించిరి.

ఇటలీ

ఆస్త్రియా వైమానిక కృత్యములు.
అండరు నవంబర్ 17:- ఆస్త్రియా వారి వైమానికము తెసియావీడ వా.బుల చేసిరి. 2 వరు హతులైరి. 10 మంది గాయముల దిగిరి.

కిచనరు ప్రభువుగారు.

అండరు నవంబర్ 16:- ఈజిప్టు హై కమాండరుగారి తో గూడ కిచనరు ప్రభువు గారుచుదరునూ నున్నారని ఇటలీ నుండి తెలిపా రుట వచ్చినది.

కిచనరు ప్రభువుగారు.

అండరు నవంబర్ 17:- ఏథెన్సు- ముదరీసునకు వచ్చిన కిచనరు ప్రభువు గారిని కలిసికొనుటకు ఏథెన్సులోని ఆంగ్ల రాసువారి 55. ఎఫ్.ఇ. హెచ్. ఎలియటుగారు చుద రీసుకు వెళ్ళెని తెలియుచున్నదిగాని అధికారు లేమియును ప్రకటించలేదు.

పోలాండు

సంస్థానియత్నము.

అండరు నవంబర్ 16:- హేగు- పోలాండు రాజ్యాం గనభూమి కేంద్రము ప్రత్యేక సంఘముగాను హేలండు దొరతెను వారికి రిపోర్టులపై. యుద్ధముకు ముగించే ప్రయత్న పట్టుకలతో నేదై ప్రభుత్వము నెవరైన చేయదలచినచో హేలండు వారుచూడ వారికి సహాయము గానులసియును సంసిద్ధులైయు న్నారు. మును సుఫీరి గోరుచున్నంత మాత్రమున మనము ప్రయత్నించుట చుహేతుకము. యుక్తమయమురాకమునకు మన చుట్టి ప్రభుత్వము చేసినచో మనకు నష్టముకలుగుననికొర తనముచూచు నుడివిరి.

జపాను

రుష్యా-జపాను.

అలహాబాదు నవంబర్ 17:- జపానీయులతో కలిట్లు చాగియున్నది. రుష్యావారు యుద్ధవిషయమున సామగ్రికై ఇచ్చు అడ్డములగే చట్టములవర కుమిలించును ననుకొను చున్నాను. కాబట్టి రుష్యావారియుద్ధము నంత్యము వరకును జేయు నిశ్చయముగ నున్నట్లు గవనమున్నది. ఇయములమున జపానువారి కీడువలసిన కాశీలను దీగ్గుటకు రుష్యావారు జపానులోగే కొట్ల యెక్కుల ప్రవృద్ధియుట కాలోచించుచు న్నారు. రుష్యావారి బిల్లులకు అమ్మి సామగ్రిలు చేర్చుట కిచ్చుట్టివ్యాంకిదార్లు సమ్మతించిరి. యుద్ధముపొరంభయినది మొదలు జపానునుండి బంగారము విశేషముగ విదేశములకు బోయెను. ఆ కారణమున రుష్యావారి కీడువలసిన బాకీలో కొంతభాగము బంగారమునమున నిచ్చునట్లే ప్రయత్నమున్నది. జపానువారు అండరులో సామగ్రి నిల్వ చేయున్నారని- రుష్యా వారు బాకీయున్న సామగ్రిని దీగ్గుటకై అచ్చట సామగ్రి రాఖలు చేయుట వలన అండరులో నిల్వ వెరిగోవు చున్నది- ఈ కారణమున అచ్చుడే రుగ్గట్లు జపానువారు తిసికొని వచ్చిరి- రుష్యావారి వైరిక సామానులు విశేషముగ. తయారగు చున్నది- అట్టోలకు మొదటితేదీకి 100 లక్షల జతలకు వై గా జపానునుండి యెరునుతి యగుచున్నది.

శిల్లీ

రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినవార్త.

శిల్లీ నవంబర్ 17:- నిర్మటిదరమున రాజప్రతినిధి గారికి నేటు నెక్కిటరీ గా రిపిడువాద్ల సంకె. ఆస్త్రి యావారును జర్మనీ నులారు స్వల్పముగ ముందునకు బోయిరి. సర్వీసువారు తమ దొరతనమును ముట్టాదిట్టినద్ద సాపించిరి- సర్వీసువారి నైపుయన లిచ్చిటికికమముగ చేసచున్నది- సర్వీసువారి దక్షిణనైపుయన ముంటినిగోవారి నైపుయన కలియబుండజేయుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించెదరాని సన్నుల మయ్యెను. ఆంగ్ల ఫ్రెంచి సైనికు లింకన వెలెనును బట్టుకొనలేదు. కాని యిక్కడనున్న బల్లెయా సైనికు లిరువురు బడియు న్నారు. ఆ పట్టుకొను కొలకాలముననే స్వాధీనును నని యనుకొనుచున్నారు. నవంబర్ 12-వ తేదీని కెన్నాది సెలు పలిభాగమున వెలెను కాగ్నేయమున బల్లెయా వారు ఫ్రెంచి వారివై బడిరి కాని పకలంతయు పోలనరకు నాత వారు వెళుకు గొట్టుబడిరి.

కిగాట పడమట రుష్యావారు జయఫలముల బొందుచు న్నారు. వారు కెమెర్లన్ను దాటి ముందుకు బోవుచున్నారు. కిగాట తూర్పున ఇ స్సుగ్ లో పొరం త ము న వి టి క ల బోగొట్టుకొనిన పొరం జే క ము ను మరల స్వాధీనపరచుకొను టకు జర్మనీయులు ప్రయత్నించుచిరి. కాని వృక్షయయ్యెను- డ్యెక్ నుగ్గ పొరం జేయును దక్షిణమున బ్రిటెల్ ప్రాంత మునకు మార్చులేను. వీరి నడిమిదనున్న చార్లెస్ నుగ్గనకు వాయవ్యమున త్రిరగోరాలము జరిగెను. రుష్యావారి స్థాన మునబొచ్చితిమని జర్మనీయులు జెప్పుచున్నారు. కాని యీ వృత్తాంతమున రుష్యావారు ధృవపరచుటలేదు.

లిని బాటమిదనున్న ఫ్రెంచివారికందకమును జర్మనీ యులు పట్టెరినియు వెంటనే మరల తాము స్వాధీనముచేసి కొట్టి మనియు ఫ్రెంచివారు తెలుపుచున్నారు.

ఇటాలియావారు శిల్లీ లి నాను కాగ్నే సీతభూములను శత్రువుకొనుచుకందకమునుండికందకమునకుబోవుచున్నాను.

సభి ముగిసిపడి.

ఒకనాళ్ళు :—దీనిని జిల్లా స రెండు మూడు రోజుల పిమ్మట మిమియిజిల్లా మెమూరులో నొక ముసలి వాడు చచ్చి పడి యాడుట కావచ్చునని. ఈ ముసలి వాని వద్ద కొంత ధన ముండెను. ఈతడు ఆభరణములు తాకట్టు పట్టుచుండెడివాడు. ఈ ఆభరణములను తనవద్ద నున్న రొక్కమును ఈనర్థము తనచాపక్రింద పాతిపెట్టి ఆచాపపై తాను నిమరించుచుండెడి వాడు. ఏద్రో యీ అపరివారికంతలు నులిమి చంపి ధనమును సంగ్రహించుకొని తన దానిని తాముపోయి దోపిట పట్టువదలీరు. పోలీసు వారు దర్బారు చేయుచున్నాడు.

లాహోరు కు, తిరిగి.

సికప ఆఫీసులకు విస్తృతముగా పరిశీలించి, ప్రత్యేకముగా ధరసంబంధమును మహానీయులు మరణించినందులను సూక్ష్మ ఆధికమును ప్రస్తుత కలిగించియు, భారతదేశము స్వతంత్రముగా స్వాతంత్ర్యమును బహుముఖముగా ఉచిత సిద్ధి నందినదిని వివరించుచున్నది. ప్రస్తుతము ప్రజలు తిరిగి భిక్షువులను మరల ముఖ్యమగు రాష్ట్రీయముల గూర్చి వీరు వేర్వేరుచేయించి సభ యీ నెల 17 వ తేదీకి పాఠించబడినది.

THE GREAT WAR.

Mr. Churchill Defends His Admiralty Policy.

BRITISH MUNITIONS OUTPUT EQUALS KRUPPS'.

1,50,000 Women Substitutes Wanted to Replace Men.

THIRTY-SIX HOURS BATTLE IN SERBIA: FRENCHMEN SUCCESSFUL.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Earl Kitchener's Arrival at Mudros.

LONDON, November 16.
ATHENS.—It is stated here that Lord Kitchener has arrived at Mudros and Sir F. E. H. Elliot, British Minister in Athens, has gone to meet him. Hitherto no official confirmation of Lord Kitchener's arrival has been received.

Italian despatches state that Lord Kitchener is at Mudros with the Egyptian High Commissioner.

Censorship and War News.

LONDON, November 16.
Sir John Simon is going to France to confer with the Military Censors as to the possibility of greater publicity for British operations.

Enemy Submarine Bases Discovered.

LONDON, November 16.
Two bases for enemy submarines have been discovered on the Cretan Coast.

The Statement of Mr. Churchill.

LONDON, November 15.
The House of Commons was crowded when Mr. Churchill delivered a powerful speech, explaining his resignation. He affirmed that throughout his career as First Lord he had never acted without the advice of experts. He emphasised the soundness of the Admiralty policy and showed that he personally had little responsibility for the battle of Coronel, where Admiral Craddock lost, or for the Antwerp expedition. He expressed confidence that the Allies would obstinately fight the way to victory.

Mr. Churchill said that in his letter to the Premier he gave fully and truthfully his reasons for his resignation. Dealing with episodes in his career at the Admiralty, he did not see any reason why a full account of the battle of Coronel should not be given now. It would show that he was in full agreement with the expert advisers at the Admiralty. The disposition was the best possible. With regard to the loss of three cruisers, it was untrue that he had overruled the naval advisers and kept the cruisers at sea. With regard to the Antwerp expedition, that was not arranged with him, but with Lord Kitchener and the French Government. He was not consulted till the troops were moving or were under orders.

Mr. Bonar Law's Tribute.

In the House of Commons Mr. Bonar Law paid a warm tribute to Mr. Churchill. The latter had the defects of his qualities, but in mental power and vital force he was one of the foremost men in the country. He was now resuming his old profession. Mr. Bonar Law knew his capacity and trusted that the Commander-in-Chief would find some way of utilising his abilities.

Munition-Making in Britain.

Assuming Stupendous Proportions.

LONDON, November 15.
In connection with munition-making in Britain, which is assuming stupendous proportions, one shell factory in the north-east of England will soon require two thousand tons of steel weekly to feed its lathes, while two areas which are controlled by the Ministry of Munitions show an output equal to that of Essen. One Scottish establishment, originally designed by Krupp's has a gigantic output.

Employment of Women.

A Suggestion by Lord Rosebery.

LONDON, November 15.
In a letter to the "Times" Lord Rosebery suggests that a non-political business man would be invaluable in the Cabinet in increasing openings for the employment of women. In consequence of the present heavy enlistment the Committee appointed by the Home Office reports that substitutes will probably have to be found for over a hundred and fifty thousand men, and the bulk must be drawn from among women. The Committee recommends that reserves of women be mobilised and submits proposals for their rapid training, especially as clerks.

SERBIA.

1,20,000 Allies' Troops Landed at Salonika.

LONDON, November 16.
The Austrian reports from Salonika state that up to November 12th, 12,000 French and British soldiers had been landed there. Of this number eighty thousand had gone to Serbia.

Thirty-six Hours Battle.

Desperate Attempts to Pierce French Lines Repulsed

LONDON, November 16.
SALONIKA. The battle on the river Cerna between the French and the Bulgarians lasted for thirty six hours and was exceedingly hot. Some three Bulgarian divisions were repulsed with very heavy losses after a fruitless but desperate effort to pierce the French centre. This is an undoubted French success.

RUSSIA.

Russia and Japan.

ALLAHABAD, November 16.
The Japanese papers report that some of the Russian war orders are expected to cover a period of five years, which may be taken as some indication of the Russian determination to continue the struggle to a finish. To assist in paying her bills contracted in Japan, Russia is proposing the flotation of a 50 millions yen loan in Japan, the Banks here undertaking to float the loan by the issue of Russian Treasury bills. As there has been an undue outflow of gold specie from Japan since the war began, the Government is arranging to have some of the Russian payment in specie, and already some 40 million have been brought from London from Japanese reserves there, which have recently been increasing on account of Russian deposits for war material purchased in Japan. The output of goods for Russian troops continues to be large, more than a million pairs being shipped from Japan to the 1st of October.

ITALY.

The Steamer "Bosnia."

LONDON, November 15.
The fourth and last boat of the steamer "Bosnia" is safe. Survivors state that Austrian submarines pillaged the "Bosnia" and robbed the passengers.

Austrian Aeroplanes at Work.

LONDON, November 16.
ROME.—Austrian aeroplanes dropped bombs on Brescia, killing seven and wounding ten.

FRANCE.

Nothing to Report.

LONDON, November 16.
PARIS.—This afternoon's communique says that there is nothing to report.

HOLLAND.

Peace and Dutch Government.

Premature Steps End in Prejudice.

LONDON, November 16.
HAGUE.—Replying to the report of the Committee of the Chamber the Government states that while it is ready to co-operate in any serious attempt to end the war its desire for peace is an insufficient reason for attempting mediation. Premature steps would only prejudice Holland's position and pacific aims.

NEW ZEALAND.

Male Emigrants from New Zealand

LONDON, November 15.
WELLINGTON.—A regulation is being drawn up prohibiting emigration of males of military age without a military permit.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 16.
The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—
The Austro-Germans made only slight progress, the Serbian Government installing itself at Mistrovitza, towards which place the Serbian troops are retreating in good order. The enemy attempts to separate the

TELEGRAMS.

Montenegrin forces from the Serbian southern forces failed. Veles has not yet been recaptured by the Anglo-French troops, but the Bulgarians there are so closely hemmed in that the fall of the town is expected shortly. The Bulgarians attacked the French west of the river Cerna, south-west of Veles on the 12th November, but after an all-day battle they were repulsed.

The Russians are following up the recent successes west of Riga and advancing beyond Hemmern. East of Riga the German attempt to regain the ground recently lost near Ikkskul failed. There was no change in the Dvinsk region and further south to the river Pripet. Desperate fighting continued northwest of Chartorisk on the river Sty, and the Germans claim to have penetrated the Russian position, but their success is not confirmed by the Russians.

The French report that the Germans succeeded in occupying one French trench on the Lille Road, but the trench was recaptured almost at once.

The Italians, extending their occupation of Boldilina and on Cerso, are progressing steadily trench to trench.

Weather Report.

SIMLA, November 16.
Depression in the Bay moved further northwards and has developed into a storm of slight intensity. The principal amounts are:—

False point 6 inches; Gopalpur, 3; Madras 1. Increase of rainfall along the coasts round the North Bay is forecasted.

CALCUTTA.

Case Against Oliphant Proceeding.

CALCUTTA, November 16.
The District Magistrate of Howrah was engaged to-day in hearing a case against Arthur Oliphant, a European who was arrested on charge of cheating at Colombo recently. The prosecution alleged that Oliphant cheated the Station Superintendent of Howrah in respect of Rs. 250 by giving him a cheque for that amount which was subsequently dishonoured. The accused, it is alleged, wanted to go to Madras but as he had not cash with him he gave this cheque to the Station Superintendent who gave him change minus railway fare. The case is proceeding.

600 Enemy Aliens to be Sent to Their Countries.

CALCUTTA, November 17.
It is understood that the B. I. S. N. steamer "Golconda" will shortly leave Calcutta with about 600 German and Austrian repatriated prisoners including men, women and children. A special train with about two hundred Germans and Austrians arrived this morning at Howrah Station from Dinajpore. Arrangements have been made for conveying them to their native countries via Holland.

UNITED PROVINCES.

The Vaishya a Maha Sabha of United Provinces.

President On Social Reform.

ALLAHABAD, November 16.
The 22nd Vaishya Maha Sabha met at Dehra Dun on Sunday last. Delegates poured in from all parts of Upper India where the Members of the caste mostly reside. The President Rai Bahadur Babu Bisham-Bharnath Bahadur in his address dealt with the necessity of brotherly feelings between the higher and lower castes among the Hindus, inter-dining and intermarriage among the subjects of the Vaishya Community, the evils of early and mismatched marriages, the establishment of panchayats to settle disputes relating to properties as well as to eradicate the caste evils, stoppage of nautches, curtailment of unnecessary expense in marriage and on other ceremonial occasions, the spread of education especially amongst females etc.

Mr. Subba Rao at Allahabad.

ALLAHABAD, November 17.
Mr. N. Subbarao Pantulu, General Secretary of the Indian National Congress arrived at Allahabad on Monday on business in connection with the British Committee of the Congress. He will also visit some other places in connection with the work.

The L. G. Inspects Hindu University's Site.

BENARES, November 16.
Sir James Meston who arrived here this morning inspected the site selected for the Hindu University at Nagwa on the banks of the Ganges. On his way back he also paid a flying visit to the Central Hindu College.
The Hon. Mr. Claude Hill is also in Benares and visits the Central Hindu College to-day.

The U. P. Co-operative Societies' Conference.

ALLAHABAD, November 17.
The next sessions of the United Provinces Co-operative Conference will be held not at Gorakhpur to which place it is invited but at Lucknow about the middle of February. The session will be opened by the Lieutenant-Governor and will afterwards be presided over by Mr. J. Hope Simpson the first Registrar of the Co-operative Societies in these Provinces.

MYSORE.

A Moslem Gentleman Appointed.

To Act as Private Secretary to the Maharajah.

BANGALORE, November 16.
Mr. Mirza M. Ismail B. A. Huzar Secretary to His Highness the Maharajah is appointed to act as Private Secretary to His Highness during the absence of R. H. Campbell C. I. E. who avails himself of leave previously granted him from the 18th instant. T. Thambu Chetty B. A., Assistant Secretary to His Highness acts as Huzar Secretary.

BEHAR.

The Patna High Court.
To Begin Work 12 March.

MORADPUR, November 15.

Mr. Courts who is a civilian and who is in charge of all the High Court arrangements, will be appointed Registrar of the Patna High Court. The Chief Justice will come to Bankipore in the beginning of December with the Letters Patent for which he is staying in London. All official information on these and other points will be published officially some time after the 4th December when they will be finally adopted by the Judges in a meeting. The Patna High Court will begin work in March and not in February.

Farewell Party to Sir Charles Bayley.

MORADPUR, November 16.

The Maharaja Bahadur of Hathwa gave a grand farewell party last night in his residence "Dugha Castle." It was in the nature of a general farewell given on behalf of the aristocracy and the gentry of Behar and the general body of Europeans to bid farewell to the retiring Lieutenant-Governor and to welcome the incoming Lieutenant-Governor. The party was a most brilliant one, unique in the annals of Bihar and both the retiring and the incoming Lieutenant-Governors mixed freely with everybody present in the party. The Maharaja Bahadur himself introduced several in the gathering to them.

Educational Progress of Behar and Orissa.
THE DIRECTOR'S REVIEW.

The L.-G.'s Remarks.

MORADPUR, November 16.

The town of Bankipore has been suffering very badly from plague for the last few years and plague was at its worst in the neighbourhood of the Government colleges and schools. To stop its ravages and to open more schools the Government has acquired a large portion of the infected tract and has built there at an enormous cost the Patna Collegiate School, the Training School and the Training College for teachers. All these now occupy the land between the Patna Arts College and the Behar School of Engineering.

The retiring Lieutenant-Governor Sir Charles Bayley this morning opened these three institutions. The Director of Public Instruction in his speech reviewed the last few years' work of the Education Department. He said that drill sheds had been provided for all Government colleges and schools and grants had been made for play grounds, manual training classes to improve the hands and one had been opened at Patna, Cuttack, Bhagalpur and Ranchi. First grade training schools had been opened in Muzafferpur and Bhagalpur and every division had now one such institution. Teaching of Urdu had been introduced as a compulsory subject for all teachers to enable them to explain their meaning to Moslems. A similar measure was being tried in Guru training schools. A training class for women teachers had been opened at Muzafferpur in addition to the training college at Bankipore. The Director looked forward to the day when at every district headquarters there would be a training school for women teachers. Before separation from Bengal, Behar had four Inspectors and one inspectress but now there are six Inspectors and one inspectress. Each division had now an Assistant Inspectress and special Moslem Inspecting Officer. Special Deputy Inspectors had been created for aboriginal schools in Santal Parganas and Chota Nagpur. Government's secondary education scheme included the placing of all Deputy Inspectors in charge of districts in the Provincial Education Services. Out of the Imperial grants for primary education five lakhs recurring and nearly one lakh and a quarter had been placed at the disposal of District Boards and Municipalities. The District Boards had also received ten per cent from the public works cess to be devoted to education. Government had not neglected the classical language. An association to control Tols and Sanskrit examinations had been formed and the Sanskrit College at Muzafferpur had been sanctioned and buildings were under construction. A similar institution for Orissa would be established at Puri. The details of a scheme for establishing a Government Madrasa at Bankipore and other places are being worked out. The total number of public educational institutions had risen since April 1912 by 909 and that of all pupils by 37,500 and that of Moslem pupils by 16,500. In the past year the departmental expenditure was nine and a quarter lakh more than in the preceding year. In conclusion the Director said: "The educational edifice of which we see the beginning would be a noble one, as broad as the whole Province and as lofty as the aspirations of the best spirits among our numbers can build it up. The broader it is based the loftier will be its golden summits under which the whole people of the Province may in some period of their lives enter and learn."

Referring to the Patna University Scheme the Director said that it would be shortly submitted to the Secretary of State.

Referring to colleges for girls he said that in 1912 there were no Government High Schools in Behar but there were now two. College classes had been opened at Cuttack for girls and similar classes would be opened next year at Bankipore. He hoped that Women's Colleges would be opened at Cuttack and Bankipore. Government would hence forward employ only Provincial or Indian Educational Service headmasters in Boys' High Schools which numbered 95. The Cuttack survey school would be raised to an Engineering School.

Sir Charles's Speech.

Sir Charles Bayley, retiring Lieutenant-Governor of Behar in opening the three Educational Institutions at Bankipore said:

"We can look forward with full confidence to a near future in which our province will be equipped with its own University with adequate colleges and with good and sufficient schools of all grades."

Referring to the objection to heavy expenditure for school buildings Sir Charles said:

"I doubt whether this objection is very seriously held, but if it is I can only say that I for one cannot share it. Our aim should be to educate that is to train the mind not merely to instruct the memory. Instruction could no doubt be imparted anywhere after a fashion. For education decent not luxurious surroundings and proper and dwelling accommodation are absolutely necessary. Without them you have overcrowding, dirt and a want

of individual care which are fatal to education. Also you have no opportunities for bringing boys together in a body and of thus creating that corporate feeling which is the best possible foundation for the larger patriotism which can alone render them good and worthy citizens of the Empire."

Referring to the educational progress in Behar His Honour said:—

"In the Education Department not only the Government but every one of our 38 millions of people is either actively or prospectively interested."

The Lieutenant-Governor after hearing the Director's report said that the progress was noteworthy though much remained to be done.

His Honour thanked the India Government for its grants.

PUNJAB.

The Lahore Conspiracy Case.
Preparations for Mutiny Detailed.

LAHORE, November 16.

In the Lahore Conspiracy Case to-day in tendering the next witness approver Sunder Singh ex-sowar of Ase Majra, Patiala State, the Government Advocate opened a new phase in the present case connected with the activities of the conspirators in the Pulkian States and Ferozpur district and showing the gradual growth of the revolutionary scheme out of religious and educational movements at Lotbadi and the development of constitutional agitation over Kikabganj Gurdwara into a seditious and revolutionary propaganda. In his statement Sunder Singh spoke of his having become Tat Khalsa some years ago and met a number of Tat Khalsas including Achar Singh of Lotbadi, Nabha State, approver in a previous case and Randhir Singh, son of Natha Singh, Judge of the Nabha State. Witness was connected with Lotbadi Girls' School as President of the Managing Committee. Kala Singh was a prominent helper and Achar Singh, treasurer. He attended the Sikh Conference held at Jullunder when Har of Lyallpur inveighed against Government for Rikhabganj Gurdwara thought the Conference did not pass the formal resolution moved by him.

Witness went on to speak of the visit he and his companions paid to Chankaur Saib near Rupar. Randhir Singh told witness and Karam Singh that a secret committee had been held in Ludhiana district at which it was decided that if Government pulled down Rikhabganj Gurdwara Sikhs should sacrifice their lives and not let the wall be pulled down. Randhir Singh added that two Sikhs who were returned emigrants had him for help in bringing about the resolution. A considerable portion of Sunder Singh's evidence afforded corroboration of deposition of Achar Singh in the previous case detailing the consultation held at Achar Singh, Gurdwara. Discussion took place about the preparation of cartridges and gunpowder and arrangements thereof including the purchase of ingredients of bombs and bombs' shells and the visit of returned emigrants paid to him at his village of which they wanted to make into one of their Headquarters, Lotbadi having been made unsafe on account of the activity of the police in the neighbourhood.

Witness gave an account of the gathering of the conspirators at Gujralwala where he and others went from Patiala. Secret meeting of select persons was held at which Randhir Singh said it was time to go out into fields and not sit at home. Two men were to be sent to regiments to prepare them for mutiny and he appealed for funds to defray their expenses. He remarked that mutiny was about to take place and they should persuade as many men as possible to join the movement.

BOMBAY.

Robert Knight Would Turn in His Grave.

BOMBAY, November 17.

Referring to the Viceroy's clemency in the Lahore Conspiracy Case the "Bombay Chronicle" referring to the comment of the "Statesman" says:—This comment is enough to take the late revered Robert Knight turn in his grave. What can one say of the Journal guilty of such gross perversion of the real state of affairs as to say that the Government of the Punjab was called upon to cope with the "greatest crisis in Indian history since the great mutiny." The "Statesman" had better learn its history once again. After all the Viceroy has better means of judging than these Calcutta journals.

The "Bombay Chronicle"

Commenting on the clemency shown by the Viceroy to a number of the accused in the Lahore Conspiracy case the "Bombay Chronicle" says:—Lord Hardinge has once more exhibited the courage and good sense of a far-seeing statesman by the commutation of death sentences of a number of men convicted in the Lahore conspiracy case.

Enemy Goods Sold By Auction in Bombay.

BOMBAY, November 16.

Under instructions of the Controller of Hostile Trading Concerns, Bombay, Messrs. Crawford and Co., auctioneers to day commenced the auction sale of "Pharmaceutical Products" the property of the late Messrs. Farben Fabriken Bayer and Co.

Recently large quantities of aniline dyes belonging to this firm worth several lakhs had been sold by the same firm of auctioneers.

A large number of buyers from various parts of India had specially come down to Bombay to bid at the auction sale.

The present market value of "Pharmaceutical Products" has risen up very high owing to the war.

The quantity offered for sale to-day is said to be worth over one lakh of rupees. In order to avoid cornering and to enable ordinary bonafide purchaser to bid, goods are being sold in small lots.

The Indian Commercial Congress.

BOMBAY, November 16.

The first session of the Indian Commercial Congress will be held here in the Town Hall on the 26th and 27th December. The Hon'ble Lalubhai Samaldas, C. I. E. has been appointed Vice-Chairman of the Reception Committee.

Ranjit to Return to India.

BOMBAY, November 17.

His Highness Jam Ranjit Singhji is expected to arrive in India on the 24th November. His return to India is

in connection with the marriage of his younger sister who has been betrothed to the Maharao of Jodhpur. The marriage will take place at Gondal in the middle of December.

SOUTH INDIA

Governor of Ceylon.

Entrusted With New Work in England

COLOMBO, November 17.

Sir Robert Chalmers, the Governor of Ceylon, has been invited to England by the Secretary of State for Colonies to help in the discussion of financial problems at the request of the Prime Minister and the Chancellor of the Exchequer. His Excellency will leave on the 3rd December. Mr. Stables will act for the Governor.

Crime in India and the Reformation of the Criminal.

Commissioner Booth Tucker's Remarks.

COLOMBO, November 17.

Commissioner and Mrs. Booth-Tucker of the Salvation Army are here on a visit. Talking of famine and crime in India and Ceylon the Commissioner said "Take a beautiful island like Ceylon, with all its wonders of nature and of creation, where wages are high and food and money plentiful. In India the common saying is 'when there is a famine crime goes up. When there is no famine crime goes down.' In Ceylon you do not know what famine is. I do not suppose there has been a famine in this island for a hundred years or more and yet you have in proportion more crime chronic and habitual crime than we have in India. You cannot say in Ceylon that famine is the cause of crime and as I said the last time I was here, unnecessary crime due to faulty system of dealing with the criminal is deplorable indeed. We (the Salvation Army) have now 7,000 of the worst criminals in India committed to our charge in that country. The Police take a delight in picking out the very worst and sending them to us and with one or two exceptions, we have not a policeman on any of our settlements. Moreover with the exception of the first two or three months these settlements are as a rule crime free. Thus in India communities of habitual criminals have been transformed into crime free and into law-abiding citizens in a few months. Of course it costs a little money at first but it can be done."

25,000 For Various Charities.

BANGALORE, November 17.

Lady Kaveri Bai Krishnamurthy, wife of the late Sir P. N. Krishnamurthy has invested with the Government of Mysore twenty-five thousand rupees interest on which is to be utilised as follows:—In the event the Mysore University is instituted in the near future the interest on ten thousand shall be applied in founding a Sanskrit chair in her husband's name provided the scheme of studies adopted admits such foundation. Five thousand shall be spent on the construction of a Medical Ward for the Victoria Hospital Bangalore styled Sir Krishnamurthy's ward intended for the benefit of patients suffering from any kind of paralysis. (3) The interest on the remaining ten thousand shall be annually spent in the following manner (a) rupees one hundred shall every year be paid to Sri Raghavendrasamy Muti at Manchala in Nizam's dominions towards the annual Ardhana of the Swamy in the late Dewan's name. (b) Balance of the interest shall yearly be appropriated towards the founding of scholarships or prizes in the furtherance of post-graduate study by young men born in Mysore. In case no award occurs any year the unexpended interest may be added to the fund. The donor permits the Government to alter the foregoing terms in any subsequent period in consonance with the altered conditions of local society in consultation with the then eldest member of the family. She further trusts that the investment will fetch interest at 5 per cent, the rate Government allows for charitable institutions.

Rs. 500 to an Orientalist.

BANGALORE, November 16.

An honorarium of five hundred rupees has been sanctioned by the Government to Shamastry, translator of Chankya's "Arshasastra". The author was at the work since 1900 and the first part began to be published in 1907 in the defunct "Mysore Review". To Orientalists all over the world the work was a revelation and congratulations poured upon the Sastry from the continent and America. Vincent Smith declared the work would prove of great help in the construction of ancient Indian polity. The translation was finished in 1910 in the Indian Antiquary, Mysore. The Government undertook the republication and issued a complete book only lately.

(LATEST TELEGRAMS.)

LONDON, November 15th.—Lord Kitchener on his return journey will probably confer with General Cadorna. Lord Kitchener's tour greatly interests the German Press. The "Tageblatt" says "Nothing is more foolish than underrating one's adversary. When England sends her best military man to a district where the war may possibly be decided we have every reason to examine his capabilities impartially. Lord Kitchener's organising abilities in the course of this war are deserving of the greatest respect. Lord Kitchener will probably regard Germany's strategical mistakes in carrying the war to Serbia before reaching a decision in France and Russia is a different light from that of the London Press critics. Like Wellington he fights for British aims alone. He is interested primarily in the security of Egypt and secondly in the security of India and will unmercifully press everything there into his service in order to ensure this security. Then he will be no despicable adversary."

The "Times" Rome correspondent understands that a German not an Austrian submarine sank the "Aconia". The natural consequences are likely to follow very shortly. An Austrian official statement claims that 45 minutes were allowed to abandon the ship and that 50 minutes were actually given. It denies that the submarine fired on the boats or at all after the "Aconia" stopped. (Pioneer Cable)

LONDON, November 16.—The "Carriere Della Sera" considers that Italy should accept Mr. Asquith's invitation to join the Allied war council in order to demonstrate her complete adherence to the Allies. (C. & M. Gazette cable).

Viceroy Gives Farewell Dinner to Sir Ali Imam.

HIS EXCELLENCY'S SPEECH.

SIR ALI'S REPLY.

FROM OUR OWN CORRESPONDENT.

(By Wire.)

DELHI, November 16.

H. E. the Viceroy gave a farewell dinner this evening to the Hon'ble Sir Ali Imam, the retiring Law Member of the Council. His Excellency proposed the health of the guest.

Amongst those present were General Sir Beauchamp Duff, Sir William Clark, Sir William Meyer, Sir C. Sankaran and Lady Nair, Sir P. S. Sivaswamy Iyer, Mr. Justice Hassan Imam, Mr. H. Sharp, Mr. and Mrs. Wheeler, Mr. and Mrs. Mossell, Mr. and Mrs. Wood, General and Mrs. Holloway, Mr. Law, Mr. Muddiman, Mr. Hailey, Mr. Nabokoff, Colonel and Mrs. Scott, Kunwar Maharaj Singh, and Miss Kuper.

The House party included Sir Lancelot and Lady Sanderson, Viscountess Harrington and Sir Valentine Chrol. His Excellency the Viceroy informally invested Sir Sivaswamy Iyer with the insignia of the Knight Commander of the Star of India before dinner.

The Viceroy's Speech.

LADIES AND GENTLEMEN.

I think all of us here to-night are personal friends of Sir Ali Imam and you will not only forgive but approve if I say a few words of farewell to him as a friend. I am afraid this is almost the last occasion when I shall have the pleasure of receiving him as my guest and many of you, I dare say, will have now few opportunities of meeting him in the future.

The Relics of the Old Council.

There are only two left of the Members of the Council who were in office on or about the time when I assumed the Viceroyalty and of them I think Sir Ali Imam beat Sir W. Clark by a short head. One, by one they have left me and though others full of vigour, resource and wisdom have taken their places I confess that it makes me feel rather old to find myself alone with Sir William Clark as the relic of my original Council, though I do not wish to impute to Sir William Clark the same charge of senility, and I doubt whether he will share with me that sense of hoary antiquity. But to return to Sir Ali Imam. I want to remind you that in his case the acceptance of the responsibility of office, however honourable his appointment, has involved no small sacrifice. I have never been a successful barrister myself. However much I tried I do not think I could become one. But I do think it requires some courage to surrender the emoluments of so lucrative a position in order to undertake the enormous duties of a high official and these considerations attain far greater weight when one has, as Sir Ali Imam, the career of four or five fine young sons to think of and the provision of the very best possible education for them. Sir Ali Imam is to my personal knowledge a devoted father and from all I can hear from my old school Harrow his sons are worthy of him. But he made the sacrifice I have indicated and I for one am most grateful to him. To me personally he has constantly given the most helpful advice and I think our colleagues will all bear witness to the great assistance he has rendered to the Council over many difficult and knotty problems, and remember that we have passed through no ordinary times.

Advice During Stress of War.

The stress of war has brought anxieties in its train to which our predecessors were strangers and through them it has been to us of the utmost benefit to know from a distinguished Indian at the first hand how the varying aspects of our different problems would strike the mind of various sections of educated India. As a member of my Council I repeat the presence of Sir Ali Imam has been an asset of the utmost value and it was a source of unmitigated satisfaction to me the other day to pay him the greatest possible compliment at my disposal by appointing him Vice-President of my Council in succession to Sir Harcourt Butler.

Difficult Work For Him.

His tenure of office has coincided with a great deal of difficult and important work in his own particular department and our war legislation has attained to a volume of quite respectable dimensions. Many questions of great technicality and difficulty have had to be solved and it is not only the actual legislation that has been placed upon the statute book but a tremendous variety of problems in which the other departments of the Government of India have found themselves involved that have required the help and guidance of the Legislative Department under the auspices of Sir Ali Imam for their solution. There is one aspect of his career upon which I can imagine that Sir Ali Imam will always congratulate himself.

An Imperial and Behari Patriot.

He is not only an Imperial patriot, but he is also a Behari patriot and I believe that it will always be a source of immense pleasure to him to think that he was a member of that Government which had a hand in the raising of his Province to the dignity of a separate entity. I understand that he is now going Home to see his boys and then coming back to his old profession in Behar. I am sure that you will all join me in wishing him a very pleasant voyage, a very happy reunion with his sons, and hereafter a happy and successful career in that profession of which he is so distinguished an ornament.

Ladies and Gentlemen, I ask you to join me in the toast of the friend and colleague Sir Ali Imam.

Another Toast to Russian Consul-General.

Ladies and gentlemen, before we break up there is one other toast that I wish to propose in honor of a guest who will also be leaving us shortly. I refer to Mr. Nabokoff, Counsel-General for Russia in India. I have known the time when the Russian Consul-General was looked upon with suspicion by the Government of India

and by the Foreign Office at Home. Happily those days are now over, and we welcome in our midst the representative of that great nation with whom Great Britain is happily in alliance at the present time. I am sure that I only echo the feelings of all here when I say with what intense admiration we have watched the heroic struggle and splendid bravery of the gallant Russian troops on the Eastern frontier and how we rejoice at the recent Russian successes which mark the turn of the tide. I have known Mr. Nabokoff for many years and I only state the truth when I say that by his friendliness and invariably amiability he has achieved for himself an unique position in India which may well be the envy of his colleagues. He is shortly going to the Embassy in London where many of us hope to meet him again. He will be greatly missed in India but he will carry away with him the good wishes of us all.

Ladies and gentlemen, I propose the health of Mr. Nabokoff.

Sir Ali Imam's Speech.

Sir Ali Imam, in responding to the toast proposed by H. E. the Viceroy, said:—

"YOUR EXCELLENCY, LADIES AND GENTLEMEN.—I do not think I can ever sufficiently express my gratitude to the Viceroy for the great honour he has done me by inviting me to the farewell dinner, and the exceedingly kind and gracious words in which he has proposed my health. I am also very thankful to my friends here who have so warmly responded to the toast. The five years during which I have had the privilege of being associated with His Excellency's Government are replete with the many kindnesses I have received at his hands. The lavish and generous hospitality of the Viceregal Lodge has always been extended to me with a cordiality that is impossible to forget. Be it in the bustle of a great function or the quiet of a private dinner, the pleasing sense of a hearty welcome has been inseparable from an evening spent here. I tender my grateful thanks to His Excellency for all these social amenities, so full of friendly feeling. But where can I find words adequately to convey to him all that I feel for the uniform kindness and consideration he has shown to me in helping to make my task as little burdensome as it was possible in the exacting circumstances under which the duties of a member of the Government of India are performed. When I was summoned to the office which I am about to vacate, I did not show any signs of senility, nor was the stamp of hoary antiquity traceable in my features. I do not know how far the juvenility of my colleague Sir William Clark has been affected by the experiment, but I may say with truth that, although I have not seen my 47th birthday, yet I have become literally grey at the end of my term of office. Perhaps the atmosphere of the Government of India Secretariat is not largely conducive to the retention of one's youth. His Excellency has made some kind references to the work of my Department during the period I had charge of it. We have endeavoured to do our best, but I should like to mention that the greatest credit for any success that has been achieved is due to Sir William Vincent and my friend Mr. Muddiman, who, I am glad to see, is here this evening. The loyalty and devotion with which they have served the Department has demonstrated the justice of the claim that when Englishmen and Indians, both of the right sort—that is of the class of good fellows—work together, the sense of subordination of one to the other completely merges into a lofty spirit of comradeship, in which pride in turning out the best possible article is the predominating factor. The circumspect, level-headed and skilful methods of Sir William and the great ability and indefatigable industry of Mr. Muddiman have been of incalculable value to me always, and even more so when it has so happened that I have been in disagreement with them, for then the higher quality of supporting the member with unflinching loyalty has been manifested in a remarkable degree of self-effacement. It is a great pleasure to me to express on the present occasion my sense of grateful appreciation of the very valuable services they have rendered to His Excellency's Government.

In alluding to my patriotic sentiments His Excellency has been good enough to pay me the compliment of calling me an Imperial patriot, an Indian patriot, and a patriot of my native province of Bihar and Orissa. I consider it a great honour to be so described by the Viceroy, for ever since I entered into the public life of India I have set up one political ideal before my people. That ideal is embodied in loyalty to the Sovereign, pride in the Empire, and love of country. It is an ideal that fascinates me, an ideal to which I have devoted more than two decades of my life, and to which will be consecrated whatever is left of the proverbial span. When His Excellency's predecessor, the late Lord Minto, invited me to take the Membership of Law in his Government, there were no less than five objections to my doing so. These five objections were my five sons, of whom His Excellency has made such kindly mention. Every father who has sons at expensive Public Schools and Colleges in England knows the strength of such objections. Harrow and Trinity College, Cambridge, have their associations for His Excellency, whose honoured name is on the rolls of these institutions. I am glad therefore to say that three of my sons and a nephew are Harrow boys, of whom two have already joined Trinity. The objections, however valid, were not allowed to prevail, and I had to respond to the call of duty by surrendering the Brief-bag for the Portfolio. May I say that I have never for a moment regretted the decision. My coming here did not only give me an opportunity to render what little service I could to my country, but it gave me what I prize most, and that is to have had the pleasure and the privilege of serving under Lord Hardinge of Penhurst.

The five years of His Viceroyalty are crowned with great and epoch-making events, unprecedented in the history of British rule in India. This is not the occasion to pass them in review, but of one thing I am certain, and that is as to what the verdict of the historian will be on his rule. His Excellency has won the love and affection of the people of India in a measure the like of which was never known in this country before. A just recognition on his part of their legitimate aspirations coupled with active sympathy in giving practical effect to them has opened a new chapter in the administration of this country. People have come to realise that the nobler aspects of the British connection with India are living principles, and that His Excellency has given the lead in governing Indians in keeping with their wishes and sentiments. His Viceroyalty stands out as a landmark in the political self-development of India and has heralded the dawn of a new era in the country. She stands at present identified in sentiment with England, and that is due to the indomitable courage and far-sighted statesmanship of the greatest Viceroy that has come to rule her. It would be sufficient to say that in the terrible crisis through which the Empire is passing, his confidence in the love of the Indians for him was so great that he successfully pressed upon His Majesty's Government the acceptance of the contribution of the largest Expeditionary Force that has gone to the front from any part of the British Empire, excepting the mother country. This material reduction of the military strength in India at a time like this is the highest compliment that His Excellency could pay to my country and her people. Events have proved that the compliment was well deserved. It is my conviction that the love of the people of India for His Excellency is worth more than many an army corps. No Viceroy before had a more difficult and more trying time and none certainly rose to such great heights of successful statesmanship as he has.

His Excellency has referred in far too flattering terms to such assistance as I have been able to give, but grateful as I am for all that he has said, I cannot conceal from myself the fact that my usefulness, if any, could not have been of much appreciable value if the inspiration, encouragement and guidance had not come from himself. The unprecedented honour of an Indian being appointed Vice-President of the Governor-General's Council, is unique, but, high as the rank is, and proud as I am of holding it, my sense of extreme thankfulness to the Viceroy cannot but be further enhanced by the consideration that it is a mark of confidence which was in the personal gift of His Excellency to bestow.

My Lord, I shall soon be reverting to non-official life. The Bar is the old love that draws me, and I am glad to say that my second career, in the profession will re-open in my own province, to which I am passionately attached. The new Behar is of Your Lordship's creation, and I feel some pride in that I assisted at its birth. It pulsates now, with the life you have given it, and it will be my earnest and devoted care, in however humble a sphere, to help the growth and the development of the child in a manner befitting its paternity and high lineage.

My Lord, I thank you once again for the numerous kindnesses you have showered upon me. In bidding you good-bye there is a wrench that I feel far more than I can express, but I go away perfectly happy in the thought that I had the privilege for full five years to be a colleague of the greatest of Viceroys. May I also add that the satisfaction is all the more intense for my having enjoyed during this period the confidence and friendship not only of India's greatest Viceroy, but a great English gentleman. My Lord, I take away with me the imperishable memories and recollections that will ever remain green in a grateful heart.

Viceroy's Commutation of Lahore Conspiracy Sentences.

A Chorus of Approval from Indian Papers.

LAHORE, November 16. The "Civil" and Military Gazette has devoted a leading article to-day in criticizing the Viceroy's action in commuting the death sentences passed on sixteen of the accused in the Lahore Conspiracy Case to penal servitude for life. It says: "We should fail in public duty if we did not state that in our view the effect of this wholesale reduction of sentences inflicted for grave crimes recognised by the Penal Code is likely to be serious. We fear that it will dishearten the loyal subjects and the police who worked with conspicuous zeal and success in unravelling very complicated and dangerous criminals yet at large who will hope for similar leniency for similar crimes."

On the other hand the whole Indian Press gives expression to the general feeling of satisfaction.

The "Punjabee".

The "Punjabee" says:—Everybody knew that from the beginning Lord Hardinge who has given so many proofs of his ability to rise above the limitations imposed upon him by his bureaucratic environment could not possibly fail to rise to the height of the occasion in a case like the present which so decisively called for the exercise of great qualities with which nature and training had gifted him in so pre-eminent a degree.

The "Bulletin".

The "Bulletin" says:—"His Excellency has acted according to Burke's famous dictum that opinion is the best support of the law and we need hardly say that his thoughtful decision of mercy will be greeted with thanks by the public all over India."

The "Urdu Bulletin".

The "Urdu Bulletin" says:—"This latest example of Lord Hardinge's love and clemency will be written in Indian history in letters of gold."

The "Leader".

Commenting on the commutation of death sentences in the Lahore Conspiracy Case the "Leader" of Allahabad says:—

"Lord Hardinge has once more given proof of his greatness, his courage and statesmanship. This act of mercy and humanity exalt and not lower British justice."

The "Pioneer".

The "Pioneer" of Allahabad writes:—"It is to be hoped that the anarchist body to which these criminals belong will appreciate the clemency displayed and will find in it the best of all arguments for reconciling themselves to the Government."

ది న్నా ఎడల్లి వాచా.

(జేజీయమహాసభా సన్మానసంఘాధ్యక్షుడుగా మహతాగారి స్థానము చేర్చబడినది.)

జూబులు

విలేఖరులకు సూచన.

ఈ క్రింది జాబులు ప్రకటించు జాబునందులకు చింతిలు చూద్దాము.

(1) దీపావళి నాటి కుని యధ్యక్షుడు, (2) కొల్లూ దొర్లస్థులు, (3) పి-నుబ్బరావు గారు, (4) రామమూర్తి గారు వంటివ జాతికల యువస్వామిలు (5) సి-ఎస్- రామరావు గారు (6) కవుల లక్ష్మీ నారాయణ గారు (కుప్పర్తి యధిపతులకే వ్రాయగలగినది), (7) ఒకట్రేయినింగు విద్యార్థి (పుత్తెంకంకగి) నామ మాత్రము ప్రకటింపబడినది, (8) పొద్దు పొడుపుల బువ్వల చందాదారు (సాహిత్యసమితికే వ్రాయగలగను), (9) రాయలూరు జేతనానుల గణపతి (తగ్గింపక చేయబడదు.) సంపాదకుడు

I ప్రశ్నోత్తరములు.

నాయకు వలలిరుదము

అయ్యో,

కడదిన పెద్దెంబరు నెల 27 వ తేదీగల యాంధ్రవత్రి కలాని సంప్రక్కమున క్రింది ముత్తరము.

శ్లో॥ అర్ధికా కులమిత్రంచ గోపాలో వాసవావితో ఏతేశ్వరేష భోజ్యోన్నా మశ్వాత్మకం నివేదయేత్॥

I. బ్రాహ్మణులు భుజింపదగిన కూర్చీకులములు.

౧. అర్ధివాండు. ౨. కులమిత్రులు ౩. గొల్లలు ౪. దానివాండు. ౫. మంగళ్లు. వైఖలములలో ౧. దానివాండు ౨. అర్ధివాండు ౩. కులమిత్రులు ఇవ్వకు ఏవలనామమున పిలిపించుకొనువానితో తెలిసినవారు వ్రాయగోరెదము. తక్కినకులములు అదినివెట్టిన పేర నే పిలువబడుచున్నవి. బలిజే అనగా కూర్చుండు అని అర్థము. ఇది యేవలమో తెలిసినవారు వ్రాయగోరెదము.

II. బ్రాహ్మణులు భుజింపదగిన కూర్చీకులములు

- ౧. చాకళ్లు = వారదమహామునికులము
- ౨. బోయవాండు = వాల్మీకికులము
- ౩. బోగమువాండు = వసిష్ఠకులము
- ౪. పల్లెవాండు - తేక పల్లెవాండు = వ్యాసుని కులము. ఈకులముల పెద్దలు బ్రాహ్మణులు.

III. ఇందులో ఉత్తమకూర్చీలు.

శ్లో॥ సమ్యాద్యః గోపవావితో సమ్యాద్యః-గొల్లలు-మంగళ్లులు
క. మంగళ్లు లేక మంగళ్లులు:- పీరియుపి మంగళ్లు మహాముషి-వీరికి సంస్కృతనామములే పూర్వము ఇచ్చి యాహ్వానము.

౧. మంగళ్లు ౨. వావీరి ౩. కొల్లూలు ౪. అంబప్పే ఈ పేర్లునుబట్టి చూడగా ఈకులము మంగళ్లవలయున కుల

మైకట్టు చేపురమృకు. సృష్టి మొదలు ఇప్పటివరకు వివాహములు మొదగుల మంగళ్లవలయున కార్యములు. సామజిక మతో గానవిద్య తేజవి తేజిక కర్మాంగభూతు లగుటచే, వీరికి ఉత్తమబ్రాహ్మణులు అని పేరు గలదు. ఈకులముచారు ౧. చంద్రగుప్త మహారాజు ౨. అశోకమహారాజు ౩. భీమమహారాజు మొదలయినవారు రాజ్యపరిపాలకులగుటచే నయన తుత్రియు అని పేరుగలదు. ఉత్తరాదిని సమ్యాద్య లయిన గొల్లల యింద్రుడు మంగళ్లులయింద్రుడు మార్చిమే బ్రాహ్మణులు భుజింతురగాని యితరులయింట్ల భుజింపకు. ఇందుకు నిదర్శనము జగన్నాథమే. ఈపుణ్యకులముయొక్క పీఠదత్తకు కనికరింప గోరెదము.

చ. గొల్లలు:- ఈకులము అదినుండి వ్యవసాయము కొరకు ఏర్పడినది. ఇందులో గొప్పవ్యవసాయములు మాలాయి యుడైన బలరాముడు. గోంతురుడైన కృష్ణమూర్తి జన్మించి నారు. వీరు వ్యవసాయము- కాబట్టి వైశ్యులను నాయకు పీఠో, తేక కొనుటులలో తెలిసినవారు వ్రాయగోరెదము. కోమటి అనునామము ఎట్లు వచ్చినదో వ్రాయించగోరెదము.

IV. నాయకులను పేరు ఎట్లువచ్చినదో తెలిసినవారు వ్రాయగోరెదము- కొందరి వల్ల విన్నవంగతి ఏమనగా:- మంగళ్లుల పేరు వావీరికి అని యున్నది- వారి తాంబూల మని ఉత్తరాదిని మంగళ్లుని చేత తాంబూలము పొంది పెండ్లికి ఇవ్వబడుచును. వారి అనుభవము నావుకు లేక నాయకు అయినట్లు కొందరు అభిప్రాయపడినారు. కావున తెలిసిన మహాసభావలను తెలుపగోరెదము.

V. దానివాండు:- ఈ కులము అది నే యున్నట్లు కావునము తెలుపుచున్నది- సృష్టి మొదలు ఇప్పటివరకు, నానాజాతులకు వ్యభిచారులకు పుట్టినవాండు ఎన్నోలకులు కావచ్చును. అట్టి అది దానివాండును, అదినుండి యిప్పటి వరకు పుట్టిన దానివాండును ఏయేకులముపేరు పెట్టుకొని నట్లునున్నాలో తెలిసినమహాసభావలను వ్రాయగోరెదము.

VI. సమ్యాద్యః గోపవావితో:- ఉత్తరబలిజేలు తేక సమ్యాద్యులు గొల్లలు మంగళ్లులు అని కావునమును కాకి భట్ట బ్రహ్మయ్యకావ్యులుగారును రాయలహంధూరు కంగు కూరి వీరేశలింగము పంతులుగారును మరొకరిండు గొప్ప బ్రాహ్మణులును నెయ్యికోళ్ల చాటుట చేయి వినుచున్నాము. ఒక నయనక్షత్రియుడు.

II

ఆర్యవైశ్యనాయకులకు మనవి.

అయ్యో,

ఆర్యవైశ్య మహాసభ ప్రారంభించి యెనిమిది సంవత్సరములు వైగా అయినది. ఇంతవరకును ఆసభ యున్నది, జరుగుచున్నది తెలిసినవారు నూటికి పదిమంది అయినను కనపించరు. పల్లెటూళ్లయందు మాత్రమే చూచిన నూటికి ఒకరైన నుండుట అరుదు. సభ స్థాపించిన వెంటనే ఆ సభయొక్క యుద్దేశములును, ఆ సభచేయ నుద్దేశించినవలును, ఆ సభకు చెంది యానన్యుండి సాంఘికలమును తెలియచెప్పట ప్రథమ కర్తవ్యమైయున్నది. ఆసభకు ప్రతిపట్టణమునందు నువసభలను పల్లెయందు కాఖులును స్థాపించి సంవత్సరపుకాలము ఈసభలు చేయి పనులు సంవత్సరాంతమునకు చేర్చిన కుల ఆట్టిపనులు ఇంతవరకు జరిగినట్లు కానించదు. నాలుగుకాఖు

నేర్పరచిరి. ఆంధ్రవత్రిభాద్రపదమాస మాత్రమే కొంతవరకు నమకూర్చి విద్యార్థులకు సహాయము చేయుచుండిరి. తక్కిన భాద్రపదములు ఏమియు పని జరిపినట్లు కానియుండుట తేదు. మదరాసునందును దక్షిణమునందును చేసిన వాదనములు వాదనములుగానే యున్నవి గారి భోజనములయొక్కట్లు కానియుండుటతేదు. మోతే XOX రాజు జరిపించారనాకు వాదనము చేసిన పదిజేలయొక్కమును మరి కొందరు వత్రిభాద్ర మాసకు చెందినవారు తమ వాదనములగు మొత్తములను మాత్రము క్రమముతప్పక యిచ్చుచుండిరి. ప్రతిసంవత్సరమును జరుగు కాన్ఫరెన్సునందు కొన్ని తీర్మానములు జరుగుటయు కొందరు గురజానకులు ప్రసంగించుటయు జరుగుచున్నదిగాని, ఆ యువస్వామిలు సారాంశములు (ఆ తీర్మానములను) ఆయాకుండినములు జల్లువరలె సన్మానముపొందిన అగ్రాసనాధిపతిగారును అల్లూరిశ్రోవమ్మ బంధువర్గమునలె ప్రతినిధులును ఫలాహారములు చేయుట కనుసించుచున్న జేగాని, ఆసభకు రానివారిలెనే వచ్చినవారును వచ్చి ప్రసిద్ధింతువములు పెక్కి టిరిపనులు చూచినవారును, ఆచరించుట కానించదు. ఇంత భవవ్యయముచేసి సభయొక్క ఫలితము ఈవిధముగ జరుగుట విచారకరమగుచున్నది. ఇందుకు లోపము ఒక్కటి కానించుచున్నది. ఎంతయో గొప్ప జ్ఞానకుయును ప్రజాకుయును మాత్రమే తమ లోపములు ఒకమాటు వివరంతరూత్రమే నిర్దు కొనుటకు క్రికలిగియుండును సామాన్యజనులకు ఎన్నియో పర్యాయములు బోధచేయవలసియున్నది. ఏసంఘముయొక్క యు హైవ్యవృద్ధులు నాయకుల క్రద్దమీదనే ఆధారపడియుండును. ఆసంఘము చే నూ పుణ్యహామములతో కొంతభాగము నాయకులకు చెందు నందుకు. ఓ వైశ్యవాచుడలరా, వైశ్య సంఘము విద్రావనమండి విద్యాసారంగతు లగు ఆయాగ్రు లక్ష్మీనిరసిమా సోమయాజిగారిచే మేల్కొల్పుబడినదిగాని పూర్తిగా నిద్ర వదలువరకును వారు సజీవులై యుండుక సోయిరి. ఈభారము క్రమముతయకులమీదను నున్నది. మహాసభ జరిగినతరువాత తిరిగి సంవత్సరమునకు మహాసభ జరుగు లోపలు సభయొక్క యుద్దేశములను సాంఘికలకు దెలుపుటకు ఒక సంవత్సరపుచారకును అత్యవసరము. పుస్తకము పరిశీలించునకు ఒక పుస్తకరచయి బోక పోయిన ను అన్ని భాద్రపదము మొత్తముమీదనునకు ఒక ప్రచారమును ఆరంభము. ఈయన పృతి వట్టు టమున దీని పల్లెయను పెల్లి సభలు చేయించి మహాసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశములను సంఘమునానెచ్చి లోపములను వారిని సంస్కరించు మార్గములకు తెలిపి ఆయా పట్టణములకుండును పల్లెయందును సభలను ఉపసభలను స్థాపించి ఆయా గ్రామముల నాయకులను సభలు జరుపుటకు పోత్యాసావరది మహాసభ తీర్మానములు ఆచరించుటకు చేతు వలెను. మొన్న మొన్న ఆరంభించిన ఆంధ్రకాన్ఫరెన్సునాకు ఇద్దరు సంచారకార్యదర్శులను ఏర్పాటుచేసిరి. వారుచేయుచున్న పనిని చూచుచున్నాము. ఆంధ్రసమస్య ఆరంభించి మూడుసంవత్సరములే అయినను మూడు ఆంధ్రదేశము అంతయును పెల్లిచేసిరి. మనమో ఆరంభించి యెనిమిది సంవత్సరములయినను భవము గలిగిన సంఘముయినను వృద్ధికి గాక పోతిమి. వైశ్యసంఘములో చాలభాగము ఆంధ్రదేశమునకు చెందియున్నది. మరియు ఈ సంచారపుచారకును వైశ్య సంఘముయొక్క పూర్వపు బ్రోహ్మత్యమును పుస్తకావస్థనందు వారి వారి చేతులనుండి యావత్తు న్యాయమును విచేతములకాలగుటకు కలియవారలు, మార్గాడిలకాలగుట మూను చేయున్నవంగతి వైశ్యులకు బోధించలేదు. వైశ్యులయను నానాటికి ఆంధ్రదేశమును వీడకుచున్నది. ఏదేశముయొక్క వర్తనము విశ్వవ్యాసంపన్నులో ఆదేశములనే విద్య మొదలగు కళ లభివృద్ధిచొందును. కావున నో నాయకులూగా! జగద్విభ్రాంతిపురుషులకు ఆశోకుకు చుచ్చిసప్తము మొరలగు మహాపురుషులు జననముండిన సంఘముది. ప్రపంచ మందన్ని భాద్రపదములతోను ఓడలమీద వ్యాపారముచేసినసంఘముది. దీనిని పూర్వపు బ్రోహ్మత్యమునకు లేకలేకన్న సంచార పుస్తకావస్థకు మార్పాకనరము. సంవత్సరమునకు ఒక తడవ జరుగు కాన్ఫరెన్సునకు రెండుమాడువల మూహములు భిన్న అనుచున్నది. ఒకసంచారప్రచారకుని ఏర్పరచినవో సంవత్సరమునకు నెయ్యియొకాయలు లోపుగానే భిన్న అనుచు- వారు అనేకసభలు స్థాపించుక- అనేకదురాచారములు తొలగును పెక్కు-జేల రూపాయలుచందాలకట్టకు శుభకార్యములందును మామూళ్ల ద్వారాను అన్ని సభలకులన కరుణుచేయించి భాద్రపదము కమిటీవారికి పంపుటచేయును- కాన్ఫరెన్సు భిన్న తగ్గించి అయినను పుస్తకావస్థని యేర్పరచినయెడల సంఘము త్వరలో వృద్ధికి రాగలదు. విద్యాభివృద్ధినిమిత్రము విశేషధర్మము ననుకూరము- సంఘమునకు ఘనతెచ్చుకూరును- ఒక సంవత్సరము పని జరిపి చూచిన తమకే తెలియగలదు- మన సంఘము భవ జ్ఞానసంపన్న మైనజేగాని మనవారు చేయుచున్న వానధర్మములను, ఆమితకృత్యముల కగు భవమును విద్యాలయములకును పరికరామికాలయములకు సులయోగపడెక. కాన నో నాయకు లాం! సంచారప్రచారకుని ఏర్పరచి విరక్తిని సంపాదించువు.

వై శ్యకులూభిచూచి.

గాననభలు-సందేహనివారణలు.

కడవిన నెల 22 వ తారీఖున (ప్రచురించుచున్న) ఆంధ్ర పత్రికలో సందేహనివారణాపేజీ గాని దోచినసందేహములకు గాను వెలిసింతవరకు ప్రత్యుత్తరము లికింద వ్రాయుచున్నాను.

౧. (అ). గాననభ జరుగునప్పుడు తల త్రిప్పుటకు కావలయులేకపోలేదు. అనేకకావ్యములున్నవి. అందులో ఏకావ్యముననుసరించి తలదిగ్భిన్నపటికి త్రిప్పునప్పుడు.

(ఆ). ఈకావ్యముల పాటలను, వినవారికి, టిక్కెట్లు తీసికొనిపోవడానికి అందరికీకూడ వర్తింతును. ఈతలదిగ్భిన్న పట్టిక నేకకావ్యములున్నవి. కాబట్టి యెవరియిష్టము వచ్చిన కావ్యమునుబట్టి వారు తలదిగ్భిన్నకొనవచ్చును. కానియీకావ్యములన్నియు ఎవరితల వారు దిగ్భిన్నకొనటకే అన్వయించును. కాని యొకరితలను మరియొకరు దిగ్భిన్నకొనటకు మాత్రముపనికిరావు. ఇదికేవలము కావ్యములన్నిటికి విరుద్ధము. ఈలాటిపని జరిగినట్లు సందేహనివారణాపేజీ గారు నూచించియుండలేదు. కాబట్టి యీవిషయమున సమాధాన మనవశ్యకము.

(ఇ). ఈకావ్యములలో ముఖ్యమైనవి. తలదిగ్భిన్న కావ్యము, తలదిగుకావ్యము, శిరఃకంఠకావ్యము, సారస్వతకావ్యము. ఇందులో గడపటిదానిని చాళి పేరిగాని విషయములో ముద్రియుంధురకు ఆ చరణలోని కి దీసికొని వచ్చినట్లు వేదమువేంకటరాయ కావ్యులవారు దను ప్రతాప రుద్రయ్యపాటకములో వ్రాసియున్నారు. చాళిపేరి గారు గేదలము విద్యాగంధ మెఱుగని మూర్ఖుడు. కాబట్టి కావ్యవిరుద్ధమైనను వానితల యితరలచేత దిప్పించవలసి వచ్చినట్లు వ్రాయబడినది గాన సభలంకరించుచున్నట్లు బట్టి జ్ఞానశూన్యులకారు, కాబట్టి యంతకావ్యవిరుద్ధమైన పని చేయవలసిన యవసరములేకుండ ఎవరితల వారే త్రిప్పుకొనుచుండును. కాని ఒకప్పుడు సంగీతము మాకు వెలియదు వాస్తవము చెప్పుచు సంగీత కావ్యపారంగతులయిన తమన్నేహితుల ప్రేరేపణ మూలమున గానసభలకు దురుజేసినప్పుడు కొందఱు మనూసియును. మాత్రము తమన్నేహితులు దలదిప్పుటకుమాత్రమే తమతలము దిప్పుటమాత్రము తటస్థించుచుండును. ఇదికేవలము కావ్యవిరుద్ధ ము చెప్పుటకు కలరుపడదు. ఈకావ్యముల సంగీతమునకు దలది పెడివారందరినీగర దొరజను. ఇవి ముద్రితములు కాలేదు. ఈకావ్యము లమూల్యమైనవి. వాని నింతలో బ్రచురించుటకూడ ననుచితము.

(ఈ). ఈప్రశ్న కేవలము చొప్పుదంటు ప్రశ్న. సంగీత కావ్యజ్ఞానముగలవారు, లేనివారు, పాడేదీవారు, వినేదీవారు, చూచేదీవారు, టిక్కెట్లు మొడిచారు, టిక్కెట్లు తీసికొనిపోవడా వారు, ఉద్యోగిగనులు, అనుద్యోగిగనులు అందరును ఎవరికోదీవి నట్లు, ఎవరికోకి దగునట్లు వారు తలదిప్పువచ్చును. ఈలాగు తలదిప్పించువలన పాతకములేదు, ఇతరులకు హానిలేదు. అపకీర్తిలేదు, నేరముకాదు, కావ్యవిరుద్ధము కాదు. కాని ఒకరి తల మరియొకరు దిప్పుటమాత్రము కావ్యవిరుద్ధ మేగావంద చాల తప్పు. అనుచితము. ఒకరినిమాది మరియొకరు తలదిప్పినను తిప్పువచ్చును. తలదిప్పిననే గాని సంగీత సారస్వము గ్రహించినట్లు ప్రకటనకాదు. సంగీతసారస్వ మెంత గ్రహించినంత తల దిప్పుట కావ్యసమ్యక్తము. కాబట్టి తలదిప్పుట బట్టి వారివారి సంగీత సారస్వ గానికాకత్యమును నిశ్చయింప వలసి యుండును కాబట్టి యెవరెంత తలదిగ్భిన్న వారంత సంగీతసారస్వమును గ్రహించిన మనూసియు లు యూహించ వలెను. ఉద్యోగిగనులు తలబూగించివారి యధికారబలమును బట్టి చాలమందిఁగించెదరు. అనుద్యోగిగను లూగించిన, అంత మంది తల లూగించుట తటస్థించును. కాబట్టి ఉద్యోగిగను లూగించుటయును లాభ మెక్కువయున్నది. అదిగాక అధికారులు చేయుపనుల కాక్షేపణకూడ నుండవు. ఈమలమైన కారణముల నన్నిటిని బట్టి ఉద్యోగిగనులేయెక్కువ తల లూగింప వలసినదని మా నిశ్చయమైన, వాస్తవమైన, దృఢమైన యభిప్రాయము.

ఉ. ఈ ప్రశ్నకు ప్రస్తుతము జవాబు చెప్పుటకు విలు లేదు. ఆంధ్రులెక్కువ తల తిప్పినవారో అరకులెక్కువ తల దిప్పినవారో యిప్పుడు చెప్పుటకు విలులేదు. ఈ సంగతితెల్ల గాఁ గనిపెట్టి వై సంతత్య మిందుకు జవాబు వ్రాసెదను. ఉద్యోగిగను తలమ్రత తలదిప్పినవారి మాత్రము నిశ్చయముగా తెప్పరవచ్చును.

ల. అ. తహస్సీలుదారు తప్పకుండ తమ అధికారము చెలాయించవచ్చును. తహస్సీలుదారు గారు ఎక్కడనున్నప్పు

టికిని తహస్సీలు దారు గారే గనుక గానసభయందు, వాట కమలలోను మరి యితర స్థలములయందు దన్నిటి యందును గూడ తమయధికారమును చెలాయించవచ్చును. గ్రామోద్యోగిగనులలోనున్నట్లు శిక్ష విధించుట తహస్సీలుదారు కు ధర్మము. ఈధర్మమున్నప్పుడు గ్రహించి తహస్సీలుదారులు గ్రామోద్యోగిగనులనే గాదు యెవరినైనను శిక్షింపవచ్చును.

ఆ. తహస్సీలుదారు నిఘాన్నుచేసిన పాటకుని గాన సహాయ్యులకు లంగీకరింపవలెదల వాస్తవము. గ్రామోద్యోగిగనులనుశిక్షించుటతహస్సీలుదారుకధికారము తప్పకుండా నున్నది. ఇట్టి నేరములకు, అసభలో దొరతనమువారికి వ్యతిరేకముగాన ప్రస్తుతపుసంభాషణలు చేసి "సెషివ్" బోధించిరని నేరముమోసి యేశిక్ష చేసినను చెప్పవచ్చును. గానసభ జరుగకుండ ఆపుటచేసి ఏమిచేసినను చేయవచ్చును. ఇట్టివిషయములలో తహస్సీలుదారు దయవశు బుద్ధికులతన బట్టి అధికారము చెలాయించవలసియుండును.

ఇ. తహస్సీలుదారుగారికిఘాన్న గానసభవారింగీకరింపవచ్చు వారికి సిగ్గునవచ్చులాగున ముద్రినిశితము చేయమేగా రంగీకరించి ముద్రినిశితముచేసి పాటకచేరి పెట్టి గానసభవారికి బుద్ధి చెప్పుట కేవలము ధర్మమైనపని గాని న్యాయవిరుద్ధమైనది యెంతమాత్రము కాదు.

(ఈ) తహస్సీలుదారు గారు ఎప్పుడు ఏ గానసభకు టిక్కెట్లు కొనవలసిన యవసరము లేదు. గానసభలకే గాదు, వాటకములకు గూడ వారు టిక్కెట్లు కొనవలసినవని లేదు. వారికి టిక్కెట్లున్నట్లుగాని వారిని టిక్కెట్లుగడుగుటగాని మిక్కిలి నేరమైన పని. తహస్సీలుదారు తనయిష్టము వచ్చినంత మందిని ఇష్టము వచ్చినట్లు టిక్కెట్లు తేకుండ గానసభలకు వాటకములకు గూడ దీసికొని వెళ్లవచ్చును. వారు తీసికొని వెళ్లెడి జనమునకు మితి యవసరము. వారిచిత్తు వచ్చినంత మంది దీసికొని వెళ్లవచ్చును.

(ఉ) ఇది కెట్టి ప్రశ్న. గానసభలో ప్రవేశించుటకు బీదవారు మాత్రమే టిక్కెట్లు కొనవలెను, భాగ్యవంతులు గూడ కొనవలెనా యని యడుగుట కేవలము లోకజ్ఞాన తాపత్యము బ్రకటింపుకొనుటగాని మతి యొకటి కాదు. భాగ్యవంతుల దగ్గరనుండి సామ్య రాదన్నభయము లేదు. ఎప్పుడైనను వారు ఇచ్చెదరు. ఇ యొక పో యి న ను వారి కి లోపములేదు. భాగ్యవంతులు పూనుకొన్న గాని గానసభలో జరగవు. వారిని టిక్కెట్లు కొనుదెచ్చి గానసభలకే భంగము వచ్చును. కాబట్టి వారు కొన నక్కరలేదు. బీదవాండ్రకు పోటులు రెగవు. సంగీతము మొదలైనకళలు భాగ్యవంతులకుగాని బీద వాండ్రకుం బనికిరావు. బీదలు వీనికి మరగినయెడల పాడే సావురును. సంగీతమునకు మరగి తూర్పు మొకవర్తకుడు వేర సారములు మానుకొని చెడిపోయినాడని సుప్రసిద్ధముగా మన మందఱు మెఱిగిచేయుచున్నాము. బీదవాండ్రకు టిక్కెట్లు లేకుండవేసినయెడల వారు గుంపుబుగుంపులుగవచ్చి తమ తమ జ్యాపారములకును వృత్తులకును దూరమై చెడిపోదురు. కాబట్టి బీదలు తప్పకుండ టిక్కెట్లు కొనవలసినదే. భాగ్య వంతుల దగ్గరనున్న సామ్య ఎక్కడికి పోదు. వారు టిక్కెట్లు కొనకపోయినను తప్పులేదు. వారు టిక్కెట్లు కొన నవసరము లేదు. ఇది యంతయు గాక వారు చందాలు ఇయ్యనేడ చెప్పెదరు. చందా యెంతయిచ్చినా లో టిక్కెట్లు ఎన్నిలేకుండ ఎవరు గానసభకు వచ్చినారో వారెందఱును వెంటబడి దీసికొని వచ్చినారో వైవారి కవసరము లేదు. అట్టి అధిక ప్రసంగము ఎవ్వరును చేయకూడదు. సందేహ నివారణాపేజీ గారు ఈ సంగతి యిప్పుడు తెలిసియో తెలియకనో తల పెట్టిన తలపెట్టిరి. గాని యిదియును ఎవ్వరు ఎన్నడు తల పెట్టకుండ. టిక్కెట్లుకొనలేకను, టిక్కెట్లు కొనుటకు సామ్యులేకు టిక్కెట్లు కొనవలెనని తెలియకను గాదు గదా భాగ్యవంతులు టిక్కెట్లు లేకుండ గానసభలకు దయ చేయుట. వారిగౌరవమును మర్యాదనుబట్టి వారు దయచేసెదరు. నియమాతిక్రమము గౌరవనూచకము. అట్టివారు లేకపోయిన సభలకు శోభ యొక్కదనవచ్చును.

(ఊ) తహస్సీలుదారుని బీదవారి తరగతిలోను భాగ్య వంతుల తరగతిలోను చేర్చకూడదు. వీరు అందరిని మించిన తరగతిలోని వారు. వీరు అధికారులు. అధికారులకు తరగతుల లోపలేదు. వారు అన్ని తరగతులలోను చేరెదరు. వీరరగతిలోను చేరరు. వారు ఉద్యోగిగనుల తరగతిలోనివారు. ఉద్యోగిగను లేతరగతిలోనివారిని యడుగుటకంటె నబజ్జత చేరలేనేలేదు.

3. (అ) ప్రశ్నకు జవాబుచెప్పుటలో చాలసంగతులు చర్చింప వలసియున్నవి. కొంతకావ్యముగూడ చేయవలసి యున్నది. సంగీతము వినువారిని బట్టియు, పాడువారినిబట్టి యు జేత కావలయును బట్టియు, పాటలయెడల గూర్చుండి తల లూచువారిని బట్టియు మృదంగము, ఫిడెలు మొదలైన ప్రక్క వాద్యముల యుత్పత్తివలన బట్టియునుండును. ఆంధ్రులు అట్లములో అరకు అట్లములో యే గ్రామములో బాగుగా పాడిరి? అని యడిగినంత మాత్రముచేత ఎవరు సమాధానము చెప్పగలరు? అన్ని గాన సభలు చూచి అందరి గానము విని యేయూరి సభలో నెవరిపాట కెంతమంది యేమాత్ర మెక్కువగా తలలూచిలో కనిపెట్టవలసియున్నది. 'లోకోభిప్రయచి' అని చెప్పేసీమాట ప్రోసి చేయకూడదుగా. కొందఱి కొకరి గానము శ్రావ్యము మఱి కొందఱి కింకొకరి గానము మాధుర్యము. అయినను గానముయొక్క యోగ్యతను నిర్ణయించుటయందు అనేక సంగతులను బట్టి నిశ్చయించవలసియుండును. ప్రతి గ్రామమునకు ప్రతి గాన సభకు ముఖ్య లోకార్థ రెవ్వరో యుండనేయుండును. వారు చెప్పేదే నేదవాక్యము. కాబట్టి యిందు విషయమై లేనిపోనిచర్చలు చేసి కాలయాపన చేయక యూరకుండుట మంచిది. ఇంతకు గానము చర్చనీయమైనదియు వాద యోగ్యమైనదియు కాదుగా. అది ఆపాతమధుర మని చెప్పలు చెప్పనే చెప్పినారు. కాబట్టి గానమంతయు మాధుర్యమైనదే. మన యూరిలో నమ్మడి మిఠాయికంటె, దుర్వాసగొట్టినను దూరమునుండి వచ్చిన ఢిల్లీమానుషేదా మంచిది, మాధుర్యముగా నుండకతప్పదు.

(ఆ) గానసభవారియనుగ్రహమును బట్టి పాటకునికి సన్మానము జరగవలసినదేగాని పాటకునిగాయమునుబట్టిగాని యోగ్యతనుబట్టిగాని ప్రవీణతనుబట్టిగాని సన్మానము జరగ నక్కఱలేదు.

ర. ఈప్రశ్నకు సమాధాన మనవశ్యము. సంగీత మే భాషలోపాడినను శాస్త్రముగానే యుండును. ఇదికేవలము వెట్టిప్రశ్న. పాడేకీర్తకులకు పదములకు గీర్తనలకు భాష యుండునుగాని రాగమునకు భాషలేదుగా! తానానికి భాష లేదుగా! ఫిడెలు, వీణ మొదలైనవానివీడ నేభాష గాకలసిన నాభాషవలెంపవచ్చునుగాని మృదంగమువీడ ఏభాషవలెంకించెదరు? అది యేభాషవలెను? మృదంగమేభాషను పలుకజాలదు. కాబట్టి మృదంగము శాస్త్రమయినది కాదందురా? "తొంతననరె" ఇదియేభాష అనిచెప్పెను? కాబట్టి యీప్రశ్న అనుగదగినదియు జవాబుచెప్పదగినదియుకూడ కాదు.

గ. గానసభలు తప్పకుండ జోషాధారణసంఘములలో జేరుటకెంతమాత్రము సుందియములేదు. ఇందు కనేక కారణము లున్నవి అవి అన్నియు విరచించిచెప్పుటకు చాలగ్రంథముచెన గునుపాటకులకు సామ్య దొరుకును. విశేషివారి కానందము. గలుగును. తలలూచెదీవారు దను: సంగీతకావ్యజ్ఞానమును ప్రకటింపుకొనుట కవకాశము దొరకును. టిక్కెట్లు మొడిచారికి టిక్కెట్లు తీసికొనిపోవడానికి వల్లులాభము గలుగును. ఇట్టి గానసభ నేర్పాటుచేసి రని గాన సభవారికి గౌరవము ప్రతిష్ఠ వచ్చును. టిక్కెట్లుకొనను పదిమంది ఆశ్రయించుట సుంధించును. వీనియన్నిటివలన జేకమభివృద్ధి చెందును. అందరుగలసి ఒకచోట గూర్చుండుటవలన నైకమత్యము సర్వసమత్వము ఏర్పడును. స్త్రీలుగాన సభలోనికి వచ్చుటకల్ల వారు నాగరికులుగా బరిగణింపబడుటకు కారణ మవును. ఈలాటిలాభములు శతసహస్రములున్నవి. ఇవి అన్నియు దేఖాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణములే.

ఁ. (అ) పాటకులు కాఫీకూడ త్రొగవచ్చును. తురకలైన తేయాకునీళ్లు (టి) తాగవలెను. తూర్పును, ఇప్పుడుకూడ కొందరు, భంగు త్రొగరునిని చెప్పెదరు గాని దానివాస్తవము నుకంకగా తెలియదు. కొందఱు విజేయులైన గొప్ప పాటకులు పోర్టుచేత ప్రాగురుని యాయధ్య క్రొత్తగాఁ దెలియవచ్చినది.

ఆ. సోదాబుడ్లను కొట్టునప్పుడు గలిగేభయము చెప్పి దగినది కావు. ఆభయవిన్న వారు గ్రహించుకొనవలసినదే.

ష. గా. గానసభలలో తహస్సీలుదారులకు గల అధికారము, ప్రాముఖ్యము స్వాతంత్ర్యము మేజస్ట్రేట్లకు గూడ గలదు. మేజస్ట్రేట్లకు మేజస్ట్రేట్లుఅధికార మొకటి యొక్కవ కాబట్టి వీరు విలువనిచేరంటుముగా ఏయూరికైననుగూడ వైరి గానము ఎనవచ్చును వీరుతలలూచినను, క్రొందఱి దొర్లికను, కేకలు పెట్టినను, చప్పుట్లుగొట్టినను, ఎంతెంతవారినను, చేష్టలు చేసినను, ఇదియన్నియు వారిసంగీతజ్ఞానమును, రసగ్రహణమును బ్రకటింపుచున్నట్లే నిశ్చయింపవలెను.

లక్షిద

గర్భాశయ రోగనివారణి:— శ్రీలక్ష్మ గలగు యుక్తుల బహిష్ట కాకుండుట, ఆకాలబహిష్ట, మైల బాహిష్ట, తక్కువగానుపోవుట, కునుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, శూలికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహవణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి కఠినమైనవలన కాంతిని ముఖమున లేజునున్న యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

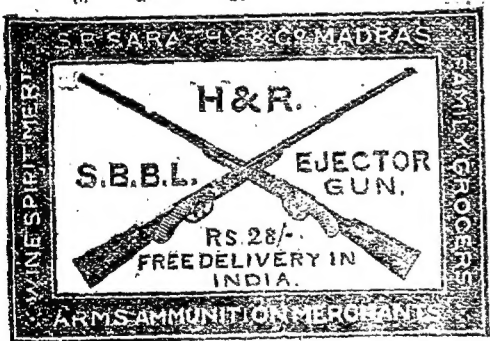
అర్క

జ్వర నివారణి బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, 9, బందరువిధి, మద్రాసు.

బ్రాంచి: సికింద్రాబాదు & నెల్లూరు.

స్వీడన్ లో కాయాక చేయబడిన యాదిగువ కనుబడిన బడియన్న కోతుకుసామల మార్కుగల నిష్పవెట్టెలను తెప్పించుకొనుడు. బజారులో దొరుకగల వాటిలో మంచిది. ప్రతి పది వెట్టెలకును రెండు వెట్టెలయందు రెండు 5 రూపాయల నోట్లు పెట్టబడియున్నవి.

కుపాకి మందుగుండ్లు వగయూ సామానుల ధరలన బలపు తట్టి కొరకు వ్రాయుడు.

ఎస్. పి. సారథి అండు కంపెనీ,

81, చై నాబాబుకోట్ల మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయుటకును తరిసియదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదోభాగములు యేదోపనులుచేయునో అవి చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంశముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించి పంపబడును, యిందులకు ఫీను 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

క్లాసు నవంబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును. రాదలచినవిద్యార్థులు అక్టోబరు నెల 31 తేది లోపల 10 రూపాయలు అద్యాన్సుగా పంపుకొని తన కొక స్థానమును నిలుపుకొనవలయును. పాఠశాలవిద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావోసంగబడును. ఈ క్రింద సుదహరించువారికి ప్రాసెస్ కొడుకు.

గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇన్ స్టిట్యూటు

24 జనరల్ పీటర్స్ బోర్డు

మోటారుబండ్లు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపువిధానమును, బోధనాభ్యసముల గలవినును. పుట్టేక గమనిక:— పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగా తన తన భాషావికాసములును ఏర్పాటుచేయబడును. పుట్టి నెల పుట్టయిన క్లాసు ప్రారంభమగున తర్వాతైన వెనకటికి కిఫార్టులు చేయబడును. క్లాసు సంఖ్యయేదీసికొనబడును. మేనేజరు గారికి వ్రాసికొనుడు.

సర్వరోగ కుతారము.

ఈ క్రింద కనబడచు మందులు కాలదేద భేదములు లేక ఆబాల్యపుటలకు శ్రీ పురుష లిరుచ్చెరును సేపించిన ఎప్పుడును విరోగులుగ నుండగలక.

మదనమంజరి మాత్రము.

40 గల డబ్బి కనుము రు 1-0-0

రాజవైద్యనారాయణజీ కేళవజీ

20 వీవాబనార్ కోడు మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

[ప ద్య కా వ్య మం]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పురాణములు పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామములతో వచ్చిందో మనుజులస్థితి మొదలు నెట్లుండో కులభేదములేకలిగి గో ధర్మము లెప్పుడెట్లు నూర్చుకొందో అచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, నగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కలపువారు బుద్ధిబలముచే బ్రహ్మప నీతిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి నిరపరాధి విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గోవువారి గ్రంథముచే మంచయిపురాణము నిచ్చియున్నాడు. శైలిమిగుల శులభము. మంచికాగితములచే ముద్రింపబడి సింహ వ్యాధికొలెండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు నెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ జేతే. నలయువారీ చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగుపండితుడు, మున్సిసిపల్ హోమ్సు, కడప.

No Matter WHEN, WHERE, WHY, the headache, STEARNS' HEADACHE CURE can be obtained and will give relief. Sold for over 25 years by Chemists in FIFTY COUNTRIES. 12 doses for 12 annas Be sure to get STEARNS

చుండుకు నూనె

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిలగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు.

జీరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రసప్రావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి నెల 1-4-0

వృతాంజనేయ డిపో బొంబాయి అండ్ నుదాను.

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

మదరాసునండి మీకు ఏసామానులు ఎన్ని ఎంత విలువగలవి కావలసియున్నను మాకు వ్రాసినయెడల కృతముగా ఖరీదుచేసి సరవమైనధరలకు మంచిసామానులను వంపెదము ఒక్కసారి పరీక్షించి చూచి మీకే తెలియగలదు.

విలాసము—గోకేలు వజ్రసేనీ

కమిషను వశాను

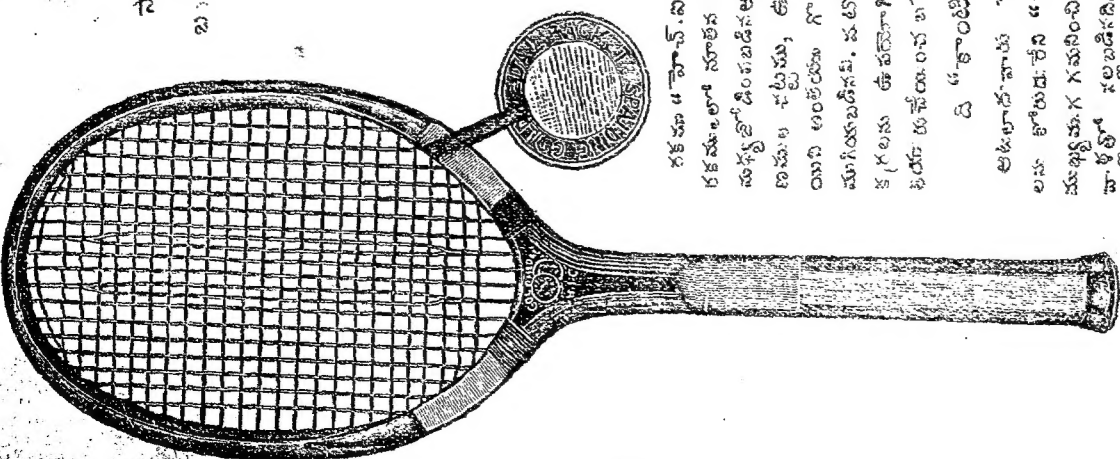
42 హాలాబాబోడ్డు, మద్రాసు.

నిరుద్ధ భారతము

భారతము పంచమవేదము. నిరుద్ధ భారతమును పంచమవేదమే ఇందు మూలమాదిగల పుట్టుగడ. వారికిచాందాలాది నీచనామములు కలుగుటకు కారణములు. ఆ బాతులలో పుట్టిన మహాపురుషులు. సంఘములో వారికెల గౌరవము. ఇప్పుడు పంచము అనుభవించు కష్టములు, మోసములు, అగ్రజాతలకు వారు వెట్టుకొన్న మొట్టము, ఇంకను అనేకవిషయములు గలవు. నీచబాతు అనుభవించు కష్టములు వర్ణించి పుట్టుమున గాని మొట్టవెట్టుకొన్న పట్టున గాని ఒక్కపద్యము చూచును. నుండెను నీచుచేయును. నెల రు. 0-5-0

పున్నవజీ నాటకము 0-10-0
దీరమతి నాటకము 0-10-0
బాలవీరంతు విలాసము 0-8-0
నరసరసాయనము 0-8-0
రాజలేఖ-చక్కనినకల 0-3-0
లలిత-లలితమైననకల 0-3-0
ద్రోపదీదేవి చరిత్రము 0-3-0

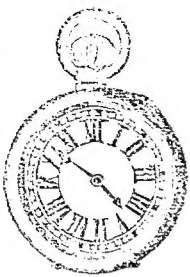
మంగిపూడి వేంకటేశ్వరస్వామి, కృష్ణాజిల్లా.

పెన్నికె గెత్తె. కేరళా క్రీడలకు బంగారుపతకము. డెండుకోట్ల కరెన్సీ. నరకము & హెచ్.వి.సి.సి.గోల్డ్ మెడల్స్. రక్తములో నూతన విర్యాణము. మధ్య మధ్యలో దీనివలన అల్పక ర్యాను, వట్టి గొంతులకు చట్టము, ఉత్పత్తిగలవిడి, గలది యిది అంతయు గోల్డ్ మెడల్స్ సామానులలో ముగియబడినది. వట్టి గొంతులలో అల కక్రలను ఉపయోగించు వారులకు గాను కరెన్సీ కు చేరుచుండును. రు. 27-8-0. డి "కాంటి నెంట్" అట్రాక్షన్ వారు "కాంటి నెంట్" ను లను కొంటు. రేని "కాంటి నెంట్" ను ముఖ్యముగ గమనించి చూడవలెను. తెలు హాల్స్లో కలబడినది. యాగ్రకాళ్లు పడు గున జేయబడినది. పనికివచ్చి యున్నది. రు. 19-8-0. డి "స్పెక్టో" స్పెక్టో నెం. 1 రు. ప్రత్యేకమున చట్టములు గలవి. మధ్య యందు తీగలు జోడింపబడియున్నవి. చక్కని ఆంగ్లేయ తెలుగు లాపసాగించబడినది. ఎన్నికవెట్టుటకు మొత్తంకడగ తయారు చేయబడినది. సర్వసముఖ పరిణామగలది. రు. 16-8-0. డి "స్పెక్టో" ఇయ్యది ప్రత్యేకమున జెప్పగలము. అధికయందలి నూతన విధానముకు చక్కని గల చక్కని మార్పును దీని విభాగతి కారణములు. రు. 15-8-0.

పెన్నికె అందుకంటే, విమలైడ్, మదరాసు.

సంక్రాంతి బహుమతి గడియారము

ఇది సంక్రాంతి బహుమతులకని మాచే రప్పించబడిన జేబు గడియారము. ఇది మిగుల సుందరముగను, మంచిపనివానితనము గలదిగ నుండును. తీయు ప్రతివారికిని తృప్తిని, ఆనందమును ఇచ్చుననుటకు సంది యములేదు. సరియైన కాలమును జూపుచుండు వానిలో నిది యొకటి.

వెల పోస్టేజి కాక రు. 1—12—0.

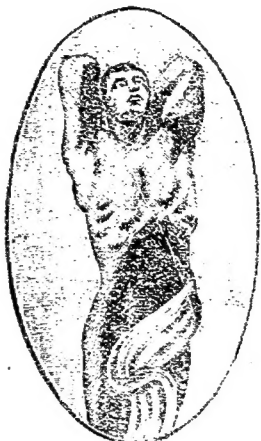
వాణిజ్యరణ లేహ్యము

ఈ కేళ లేహ్యమును సేవించుటచే వాతములు, పిత్తములు సురోగములు, జీహ్వములు జుమ్మునెక్కులు, పోవుటయే గాక సునిత్యమునుమాన్వి యుతితానందము నిచ్చును. వణకును సైతము తీర్చున దీనిగుణముల వేటచెప్పవలె.

24 తులములు లేక బిసేరు లేహ్యము వెల రు. 2—0—0.

పోస్టేజి ,, 0—4—0.

రెండు పోస్టాక్కుల సారీ తీసిన, పోస్టేజి ఉచితము.

జిహ్వ పట్టుపంచలు

రాగల దీపావళిపండుగకై నిరుటివలె దెప్పించబడినది. ఇంద్రేంగు కావలెననిన ఉన్నది. కట్టకొనుటకు, ఉత్తరీయమునకు పైటకు పక్షి వచ్చునది. 5శీ మూరలనిదివి 2శీమూరలవెడల్పు పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0.

పోస్టేజి 0-4-0.

ఒకటే తడవ రెండుపంచలుకొనిన పోస్టేజీలేదు.

జాలచాచములు 1శీ మూలగలది 1-కి రు. 0-15-0, 2 మూలలుగలది రు. 1-6-0.

రెండుపాకములు లోకతక్షణకొనినయెడల గజ్జలడ్డిగయ, అత్తలారాటపుస్తకము నుదితము.

ధనలక్ష్మి కంపెనీ, C వేంకటేశ్వరమేస్త్రిపేధి,

సామలకాడుపేట, మదరాస్.

వనోషధి సారసపరిల్లా

ఇది రహస్యములు బహుశక్తిగలదని మరల గల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శీర్షపొట్టుపాతవాయువపొట్టు దీనివల్ల, కత్తెనికాగములకలగిని అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడికింబం దీనిని వ్రేసికొనియెను. కత్తుల వద్దకలది వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసమును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

సీసా వెల రు 1-4-0.

కుష్మకుమార్తె:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధునల్లిత్రాగు త. మా. (2) సాగల్లెలము వైపుతకు మందు. ఈరెండుకని నెలరోజులకు సరిపోవుచుండు 5-0-0.

ప్రొఫైటర్:— పి. డి. సావంత్, గకక, ఫనసవాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

జలావేనాత్రలు:—చలము సకాలమునకు సరిగా వెడలకుండు ఆలమందగించి పొత్తికడుపు ఉప్పు అనేకవ్యాధులకు కారణమగును. ప్రతిదినము రాత్రి ఒకమాత్రముతనిన మలబద్ధరోగముమాని, ఆకలి గలిగి శరీరమున ఆరోగ్యము గలుగును.

డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-10-0

అమృతాంజనండిపో 109 ఫెర్రోడ్డు, బొంబాయి. అమృతాంజనండిపో, చెన్నపురి.

ఆనంద గ్రంథమాల.

శ్రీమదమరసింహకృత

నామలింగానుశాసనము

కంప్ర అండ్లెయ పబ్లికేషన్ల సహితము

చిన్న క్రైస్తవ పేర్లైన కాగితములు. మంచి అట్ట గైంపు. పట్టచెయ్యబాకి తత్వంతోపయోగము.

వెల 0—8—0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ కో.

ఆనంద మద్రాసురాధికారులు,

మదరాసు.

కూష్మాండ లేహ్యము

ఇది పావంతిములగు మూలికాదులతో పాస్త్రాక్రమ గా తయారు చేయబడినది. ఈ లేహ్యము ఉపయోగించుట వలన పయిత్యములు అదీగ్ని కూలలు తీయములు పొందురోగ ములు శేష్మములు శుక్రమేహములు కుసుములు సుఖవ్యాధు లు మొదలగు సర్వరోగములు నివారణగావించును. మరియు ఇది 40 రోజులు సేవించిన బలము వీర్యవృద్ధి ధాతువుస్త్రీ యా కనము గలుగజేయును. రోగము లేకనే సేవించ వచ్చును: 40 దినములకు 2 డబ్బాలు చాలును డబ్బా 1-కి రు 2-5-0

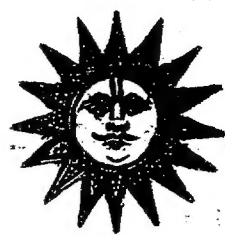
(2) ఇదిగాక అనేక వంట అవుషధములు లేహ్యము భస్మాదులు వగైరా తయారుచేసి రోగ అక్షయములు తెలివిన వారికి కలిగిన అవుషధం పంపుదుము కొరక వాటికి కేటాగు పంపుదుము.

మేనేజరు సరస్వతివైద్యశాల

మామూడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ మావద్ద దొరకును. కొనువారు మార్క న్నును గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగున ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.

21, హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశేష విశేషములను అనేకకావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక మేనును గోర ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ మలో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా జడవ వలయును. ఈపుస్తకమునకు వెలలేదు. కపాలాభివృద్ధి. వైద్యశాస్త్ర ము:కేశంకర్ గోవింద్, ఆలంకరిగ్రహ డొమినియన్, 157 బ్రాడ్వే, 98 మాంటురోడు, మదరాసు.

గంధకరసాయనం.

ఇది తొమ్మిదవ, కలచర్మరోగములు, సమస్త పాత సనాయిలు, కేగలు, వాయువల, రణములు, మచ్చలు, పుండ్లు, జిల మలబద్ధము, రసదోషము మొదలగురాటికి బ్రహ్మస్త్రము. 2, 8 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 2-0-0.

లక్ష్మీకర తాంబూలమౌర్య:—నువాపన గలిగి కుచికరము గా నుండును. అశ్వము, కడుపుబ్బరము, వాయువ, అశోచక మును హరించి ఉల్లాసము నిచ్చును. 200 మా॥ సీసా 0-2-0. వి.పి. చార్జి వేత. (0-2-8) బిళ్లంపేస 1 సీసా పంపబడును. ఆముచ్చేర సహజ్, బొంబాయి. (గుంటూరు జిల్లా)

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుపంచిలకు రు. 2-0-0 అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశ రుముము లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము.

మయవారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,

145, కాలిపేధి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

షరాపు వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తంతి బిలాపము:—“ఉమ్మిడియార్”

ఇందుక్రింద కనువరచినట్టిన్ని ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మానైజులకు తగుమైనటుల ఇమిటేషన్ శాస్త్ర లున్న వైకాంతములు వగైరా కమలములున్ను బేష కాసులు అణాకాసులున్ను బంగారపు నగలు మ్ను పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును కావలసినవారు మా కంటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

